

---

loét dạ dày hành tá tràng

Thạc sỹ. BSNT. Nguyễn thái Bình
Bộ môn Nội tổng hợp-Đại học Hà Nội

1. ĐẠİ CƯƠNG

1.1. Định nghĩa:

-LDD-HTT: mạn tính - đợt cấp tính, suy giảm yếu tố bảo vệ và/ hoặc tăng cường yếu tố tấn công →xói mòn niêm mạc DD-HTT.

1.2. Tỷ lệ mắc bệnh:

-Tỷ lệ : 10% dân số. Tỷ lệ bệnh/năm:2%. Tỷ lệ bệnh mới: 2/1000.

-LDD ít gặp hơn 2-3 lần so với LHTT

-Yếu tố di truyền: 24% LDD và 26%LHTT

1.3. Sinh lý bài tiết dịch vị:

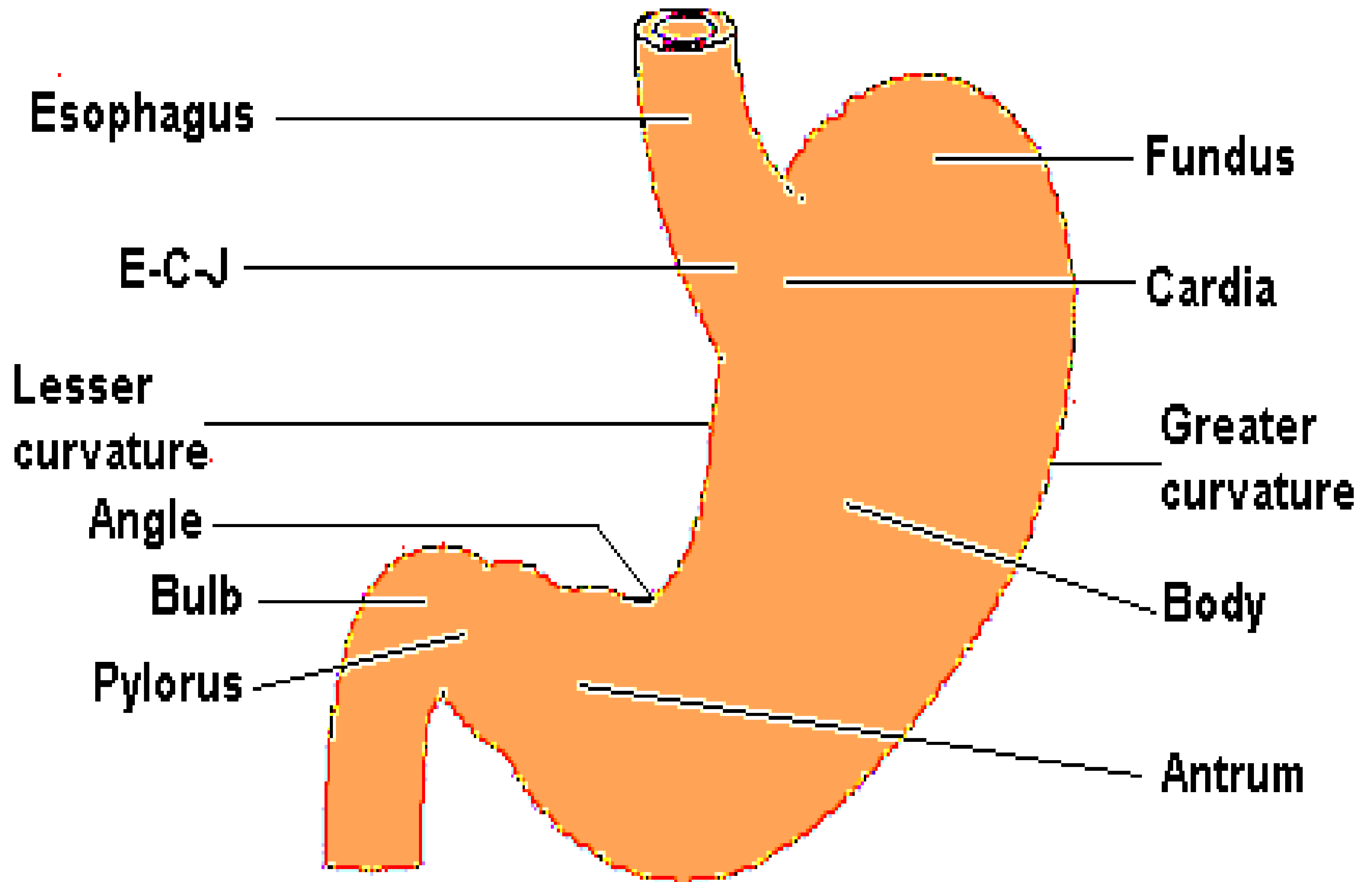
1.3.1. Các TB bài tiết dịch vị: TB tiết nhày, TB chính, TB thành, TB nội tiết và paracrin

1. ĐẠỊ CƯỜNG

1.3.2. Cơ chế bài tiết dịch vị

1.3.3. Bệnh sinh của loét: mất cân bằng: yếu tố bảo vệ và yếu tố tấn công

- Các yếu tố bảo vệ: chất nhầy, TB biểu mô, màng đáy giàu mao mạch
- Các yếu tố tấn công: pepsin, trào ngược H^+
  - ▶ Suy giảm cơ chế bảo vệ niêm mạc dạ dày
- Suy yếu hàng rào niêm mạc
- + Bất thường của lớp nhầy: chậm tháo sạch dạ dày
- + Giảm bài tiết HCO_3^- / TB BM
- + Thay đổi bề mặt tráng phủ / TB BM: Tăng cao dòng trào ngược từ tá tràng vào dạ dày
- Giảm dòng máu nuôi dưỡng lớp niêm mạc
  - ▶ Tăng yếu tố tấn công: Tăng sản xuất pepsine 1; Trào ngược H^+

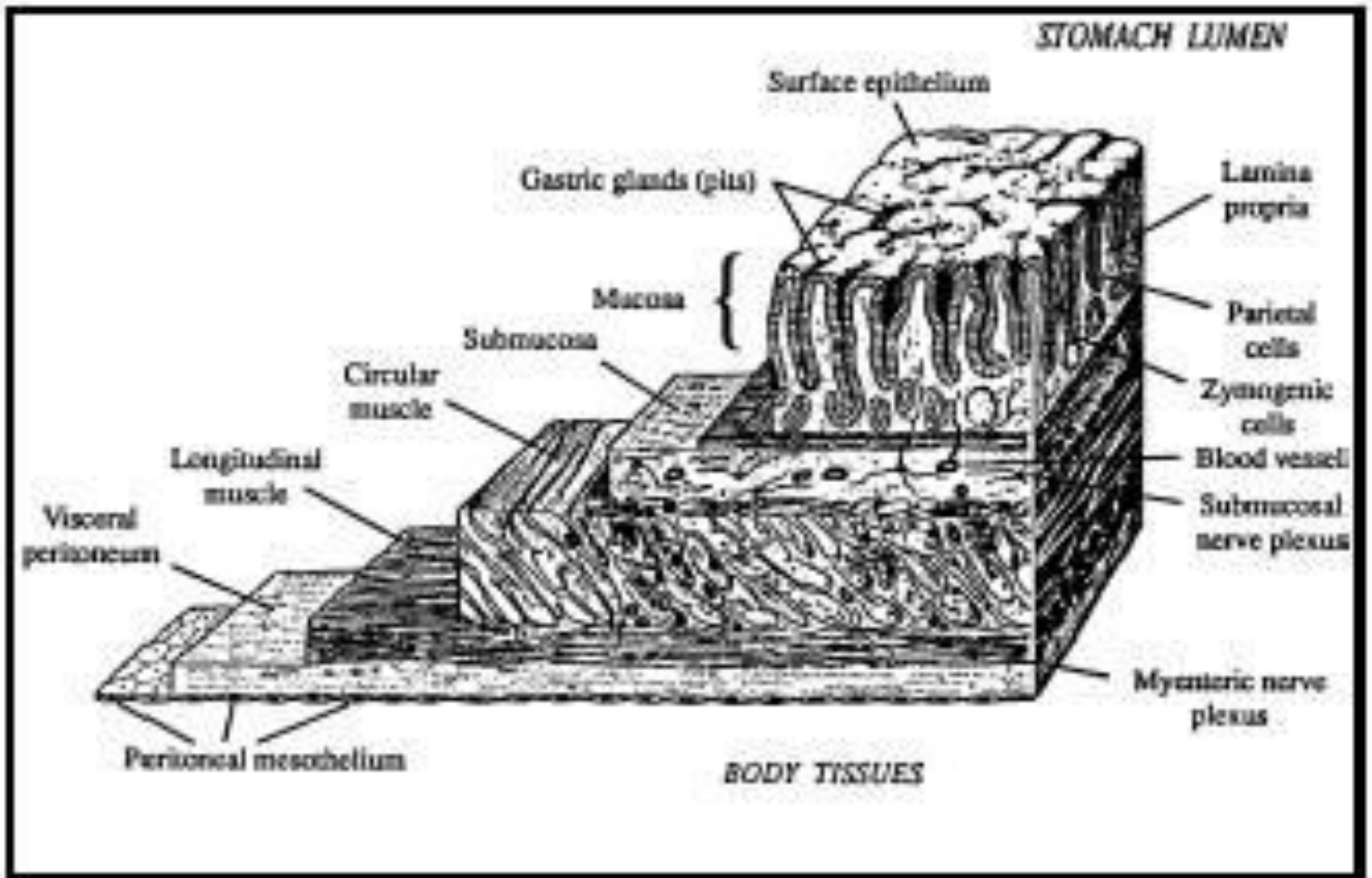
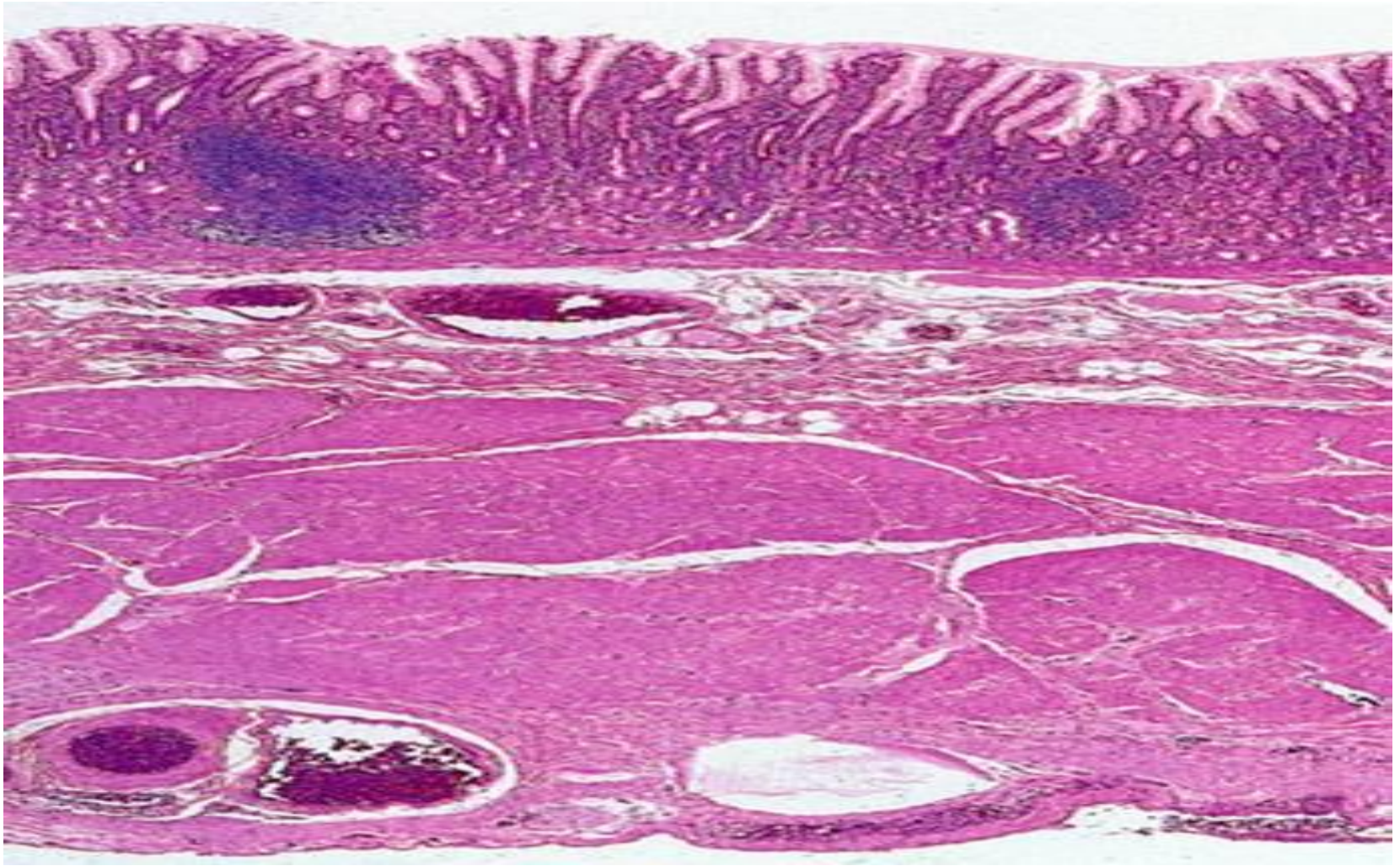

Fig 8.16. **Các lớp của niêm mạc dạ dày** theo Guyton (redrawn from Guyton⁸⁶³).

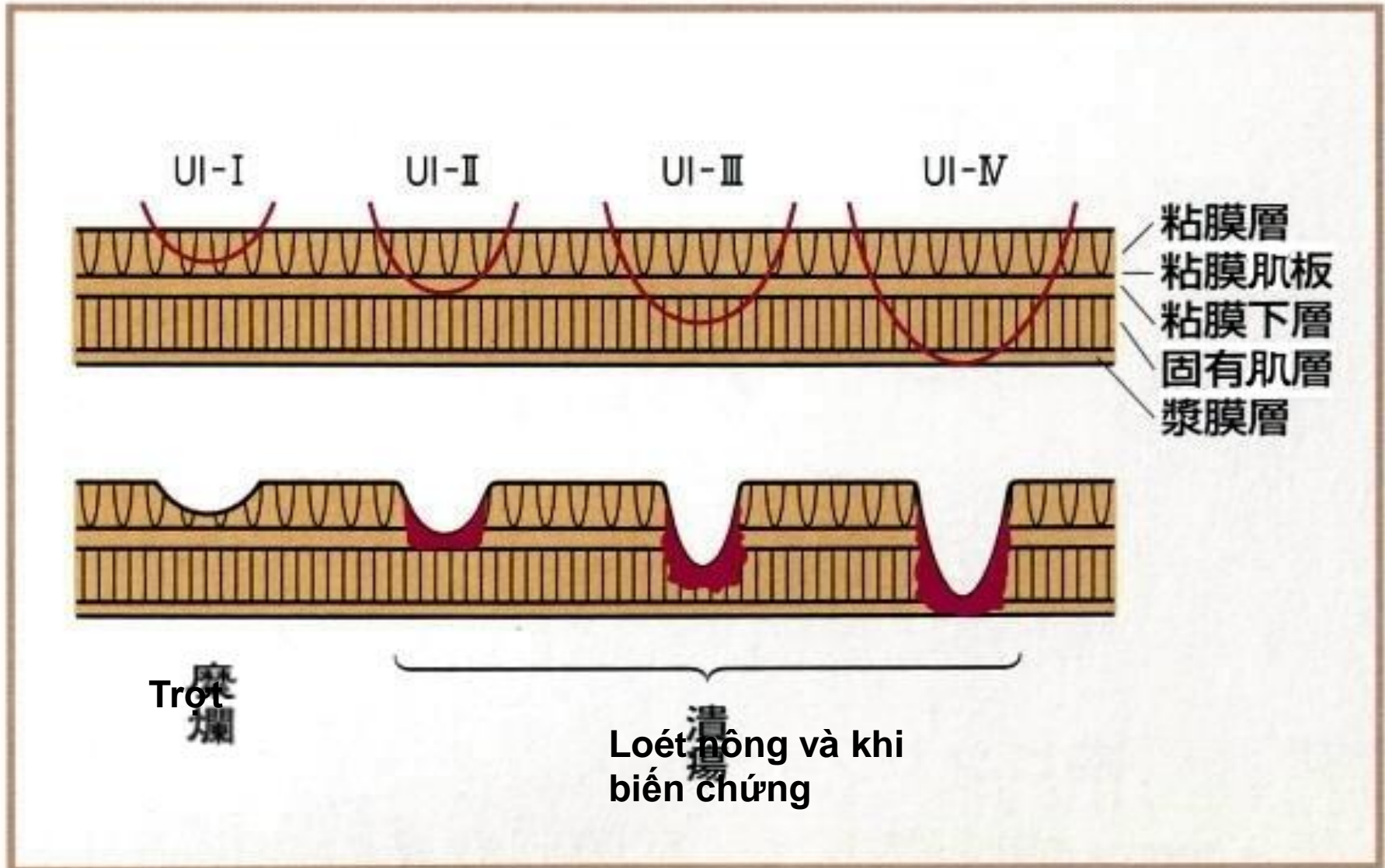
■ *Cấu trúc của các lớp niêm mạc dạ dày*

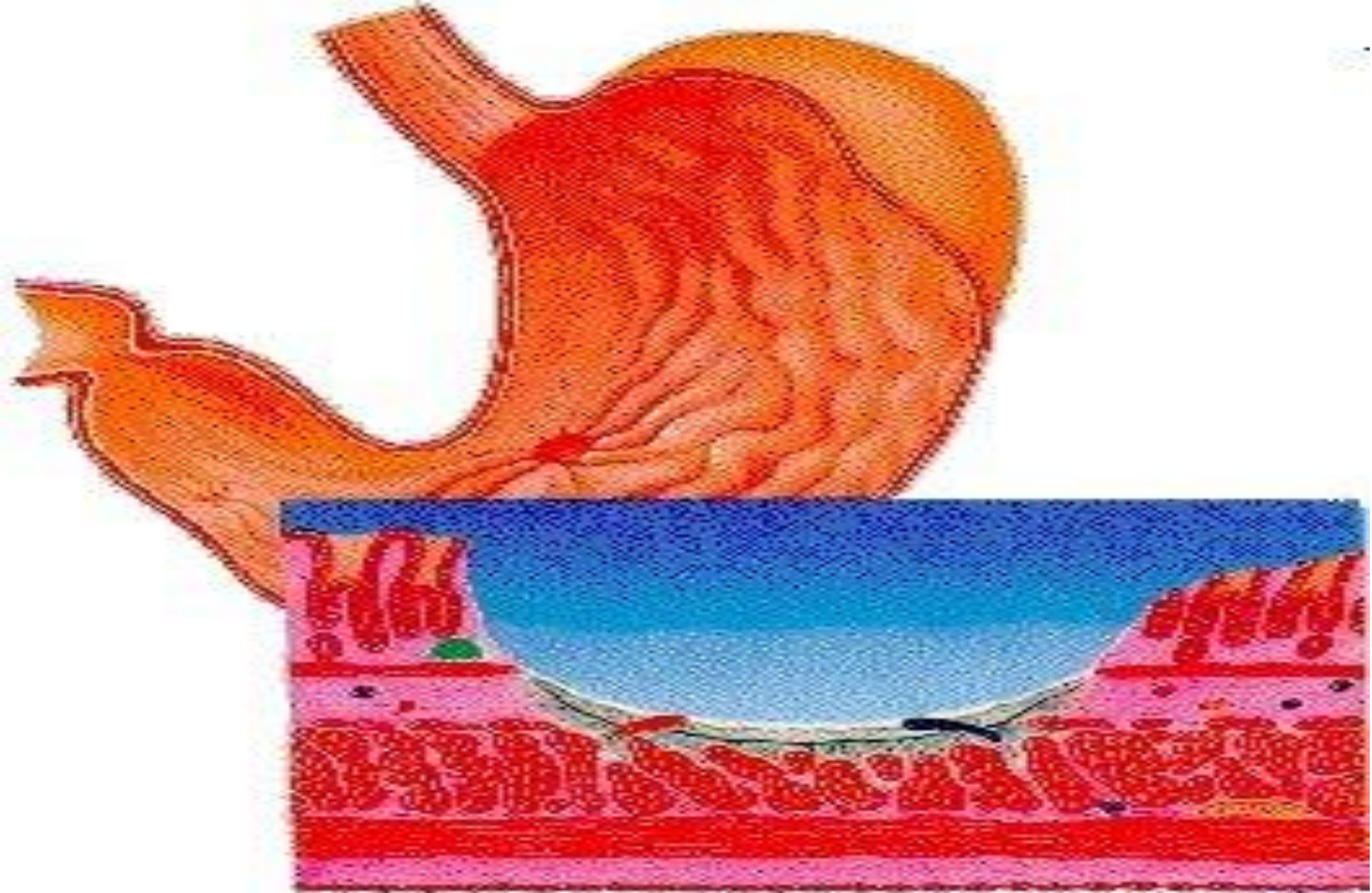

Hình minh họa tổn thương viêm loét; ổ loét DD-TT và các biến chứng

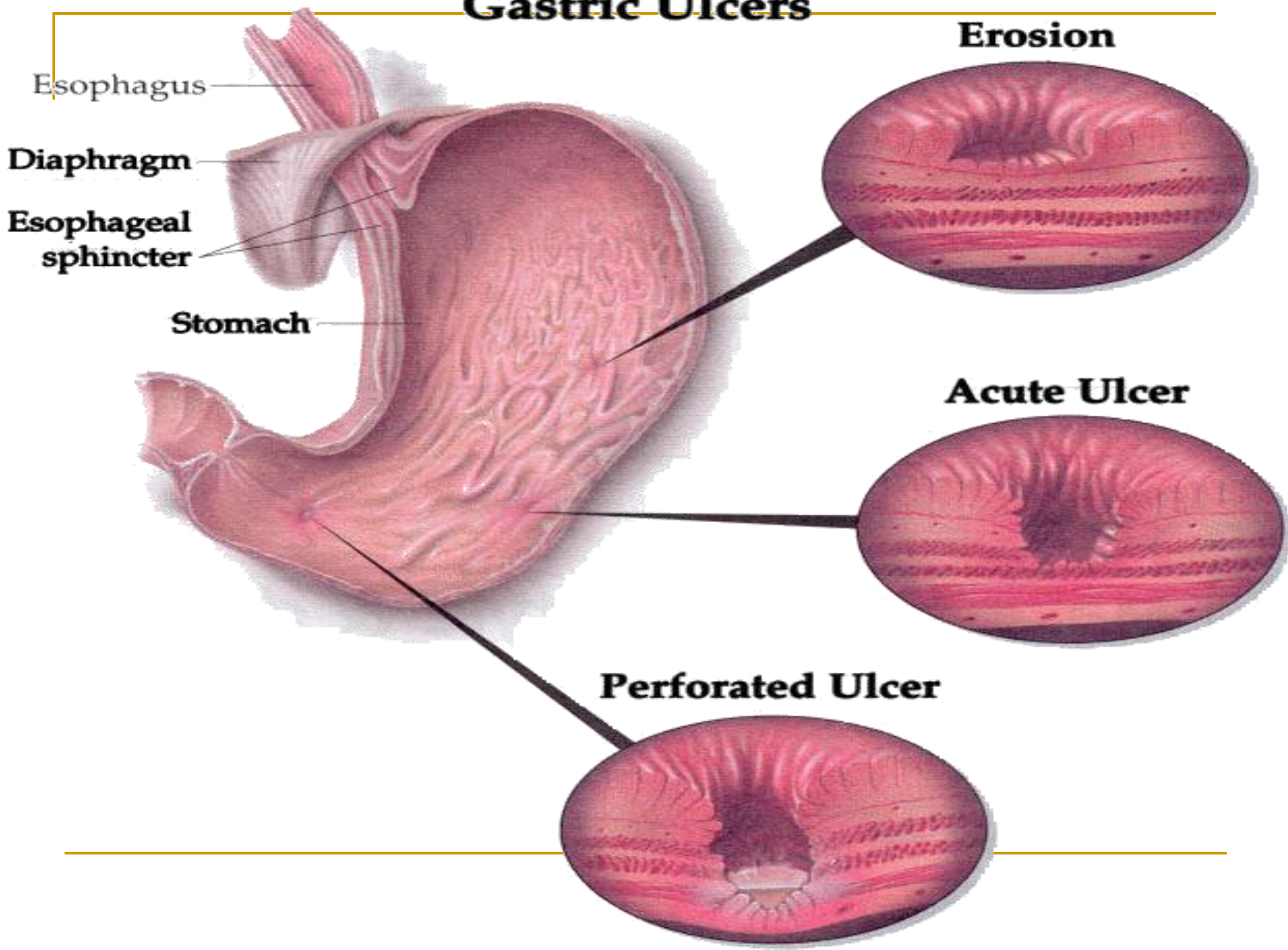
圖1 依潰瘍深度的分類 (村上)

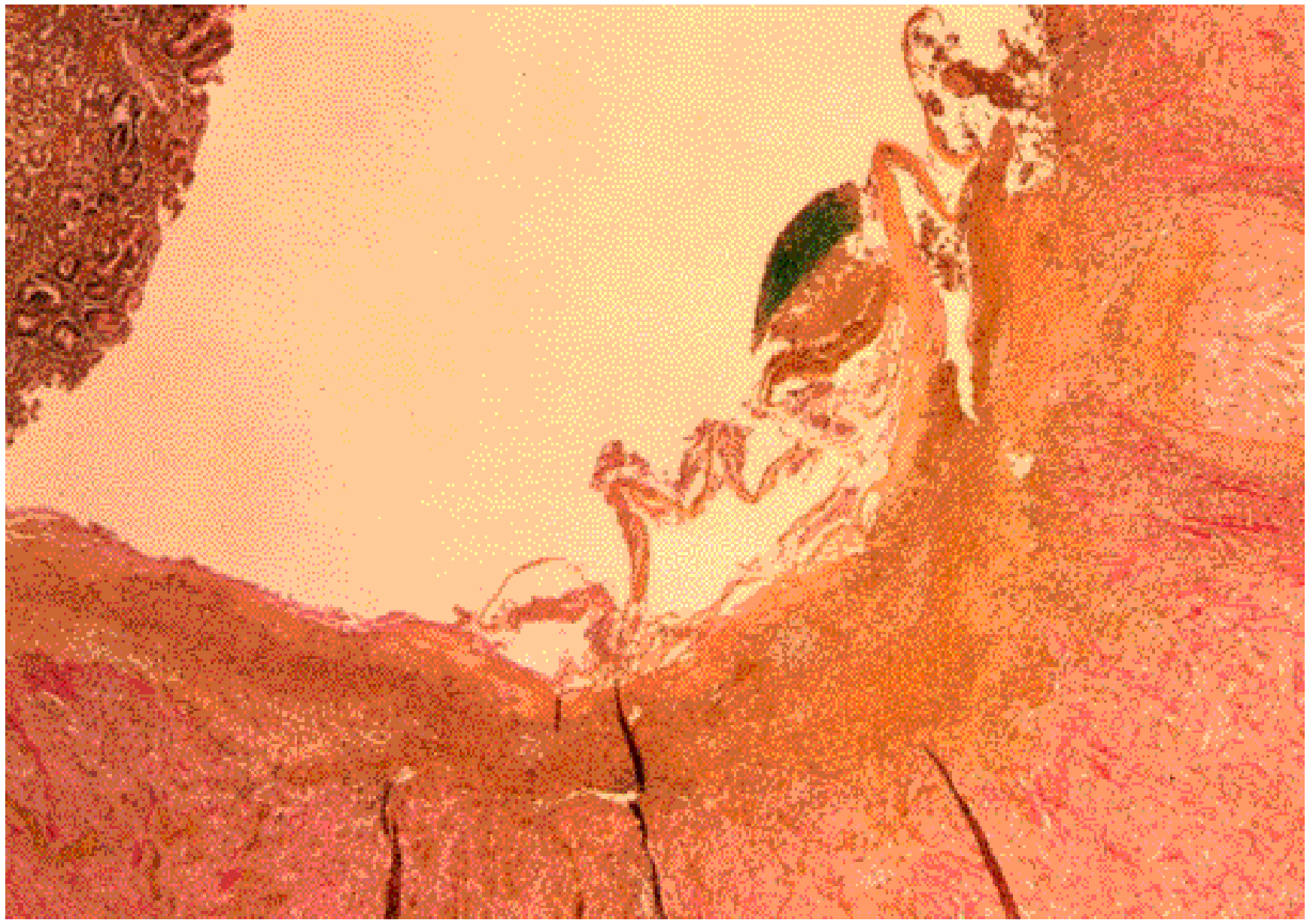

Gastric Ulcers

ĐẠI CƯƠNG

1.3.4.Vai trò gây bệnh của HP

1.3.5.Thiếu Prostaglandin nội sinh, AINS, thuốc lá, và các yếu tố tăng sùng hoá

1.4.Phân loại của Johnson trong bệnh LDD

- LDD týp I: ổ loét ở phần đứng BCN hay HV. Viêm teo HV, nhóm máu A, bài tiết axit↓
  - LDD týp II: phối hợp với LHTT.
  - LDD týp III: ổ loét ở HV, sử dụng AINS
-

NSAIDS
Bile reflux

H. pylori

Chronic Pan-Gastritis

**Reactive
(Chemical)
Gastritis**

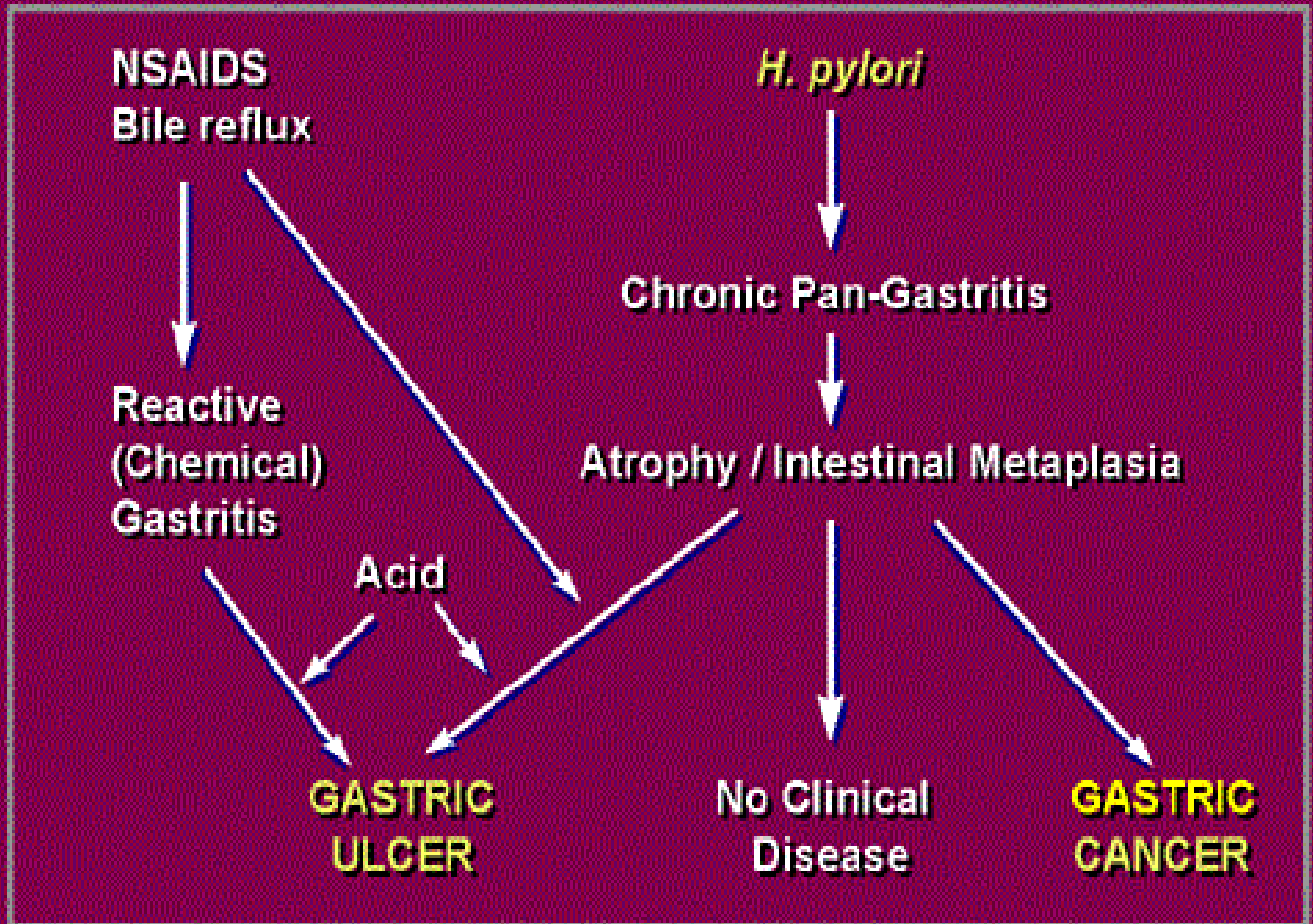
Atrophy / Intestinal Metaplasia

Acid

**GASTRIC
ULCER**

**No Clinical
Disease**

**GASTRIC
CANCER**

2. CHẨN ĐOÁN

2.1. Hoàn cảnh phát hiện bệnh

2.1.1. Đau thượng vị

- Tính lâu dài của tr/c, **có tính chu kỳ**

- Vị trí: **thượng vị**

- Hống lan

- **Đau liên quan đến bữa ăn.**

- 25% đau không điển hình

2.1.2. Các tr/c phối hợp: buồn nôn, nôn, gầy sút

2.1.3. Biến chứng

2.1.4. Không có tr/c

2.2. Khám lâm sàng: thông không phát hiện bất thường

2. CHẨN ĐOÁN

2.3. Chẩn đoán xác định

2.3.1. Nội soi DD-HTT: không có CCĐ. Xác định ổ loét

-LDD: ST 8-12 mảnh

-LTT: thông ở HTT, mặt tróc

+Kích thích

+Các yếu tố liên quan đến XHTH

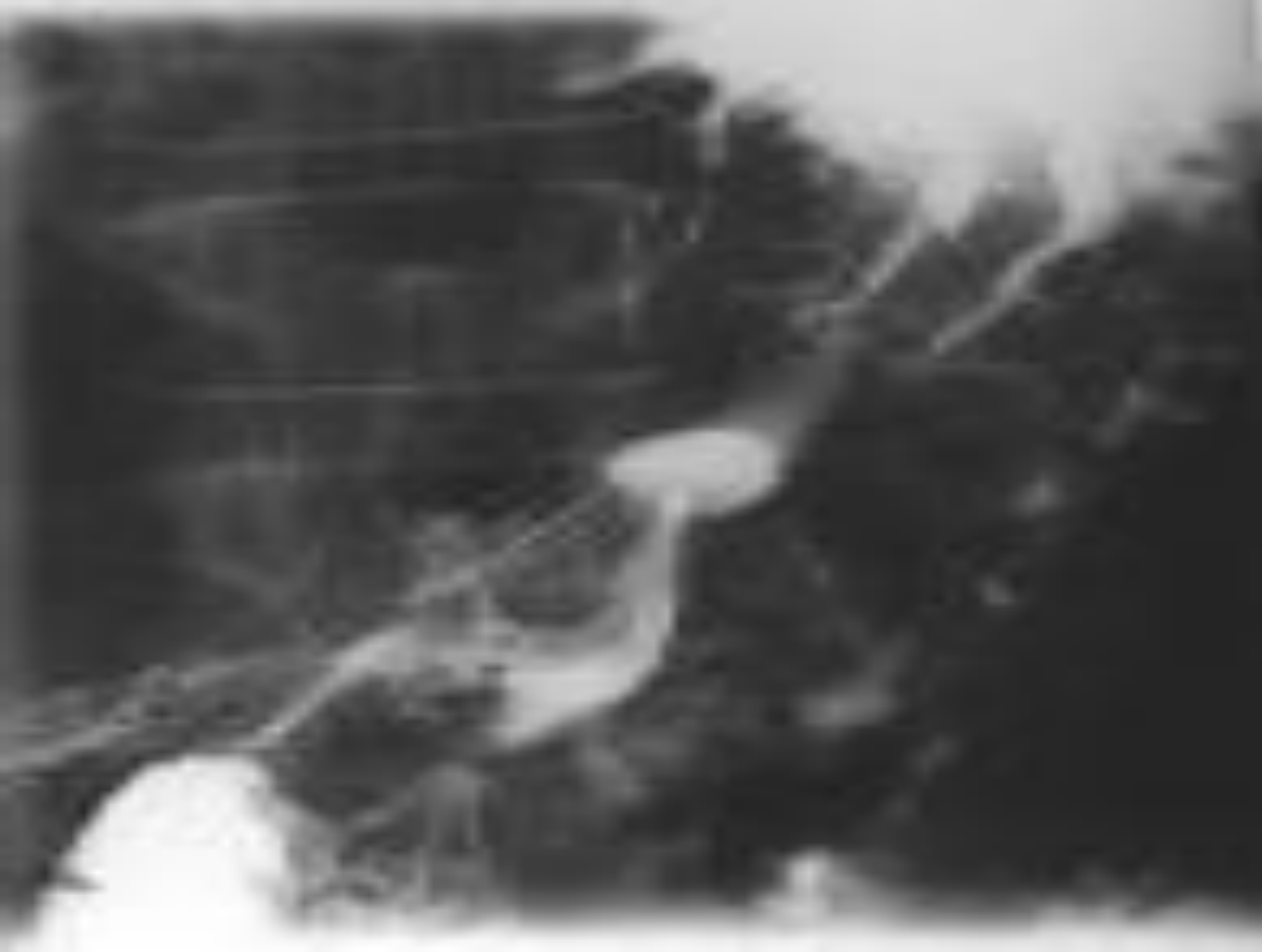
+Hình dạng: ổ loét đều đặn, ô van, dạng Salami

-Xét nghiệm phát hiện HP: Test Ureaza, Mô bệnh học

2.3.2. Chụp XQ dạ dày-TT

-It có t/c đặc hiệu và độ nhạy kém

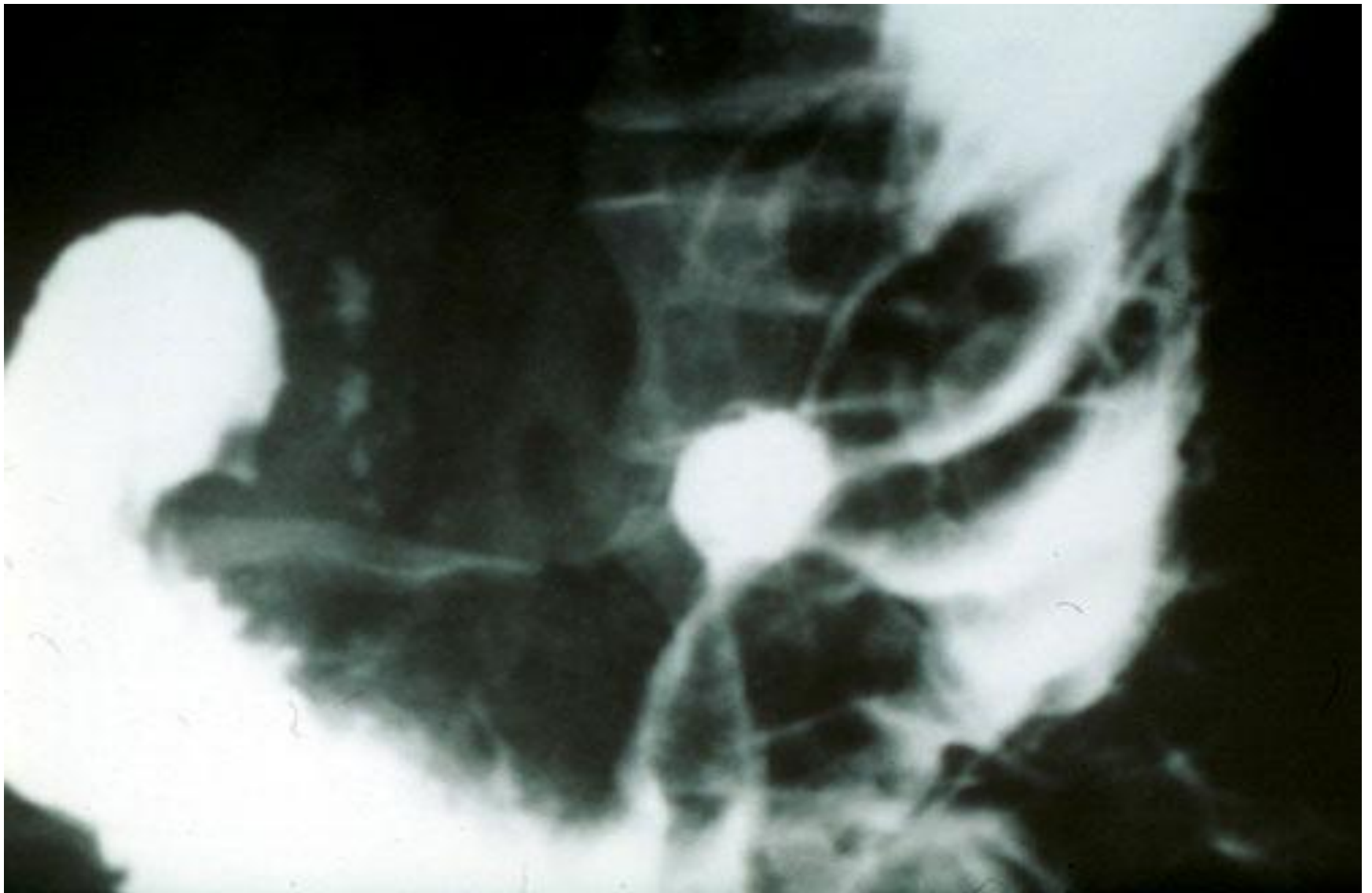
-Dấu hiệu trực tiếp hay gián tiếp

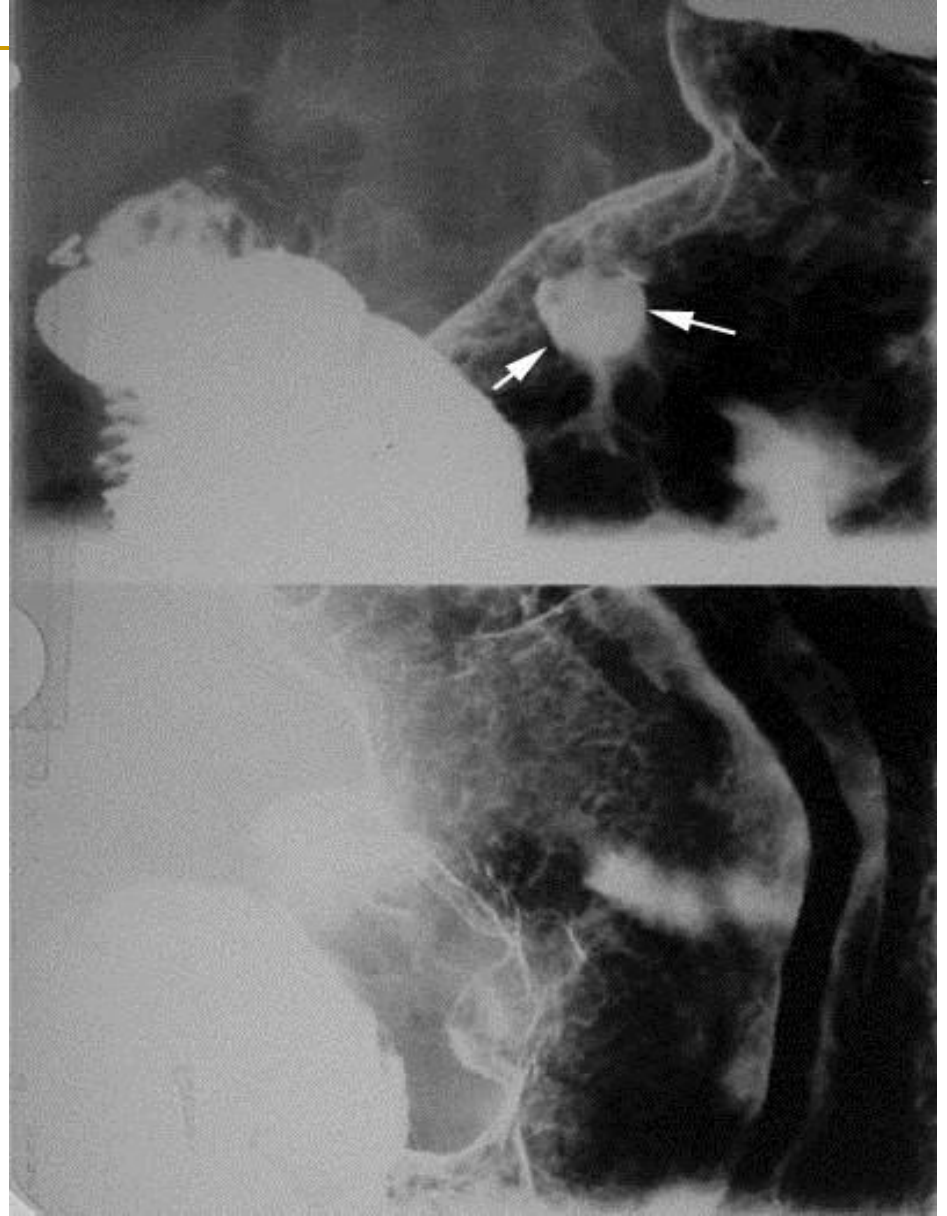

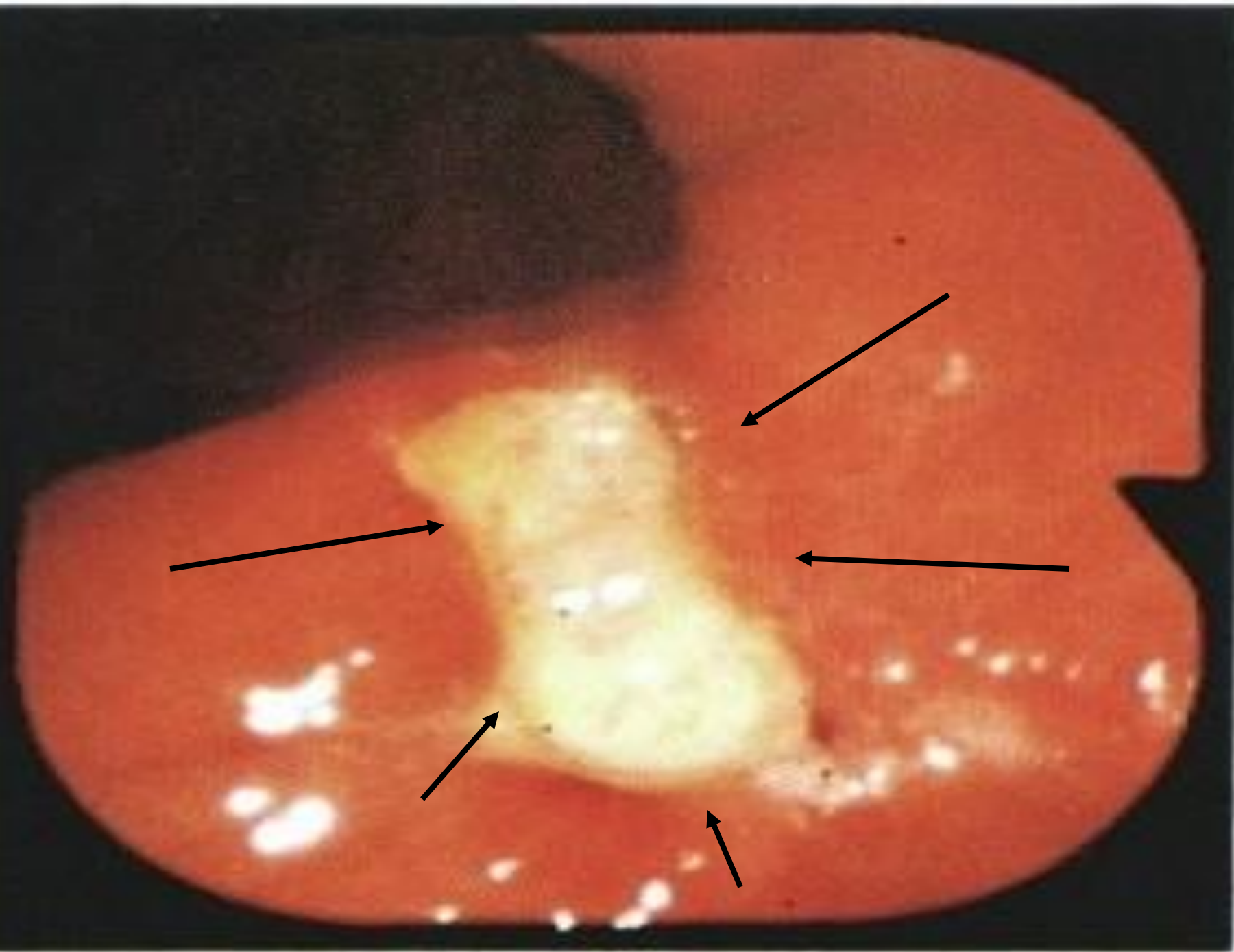

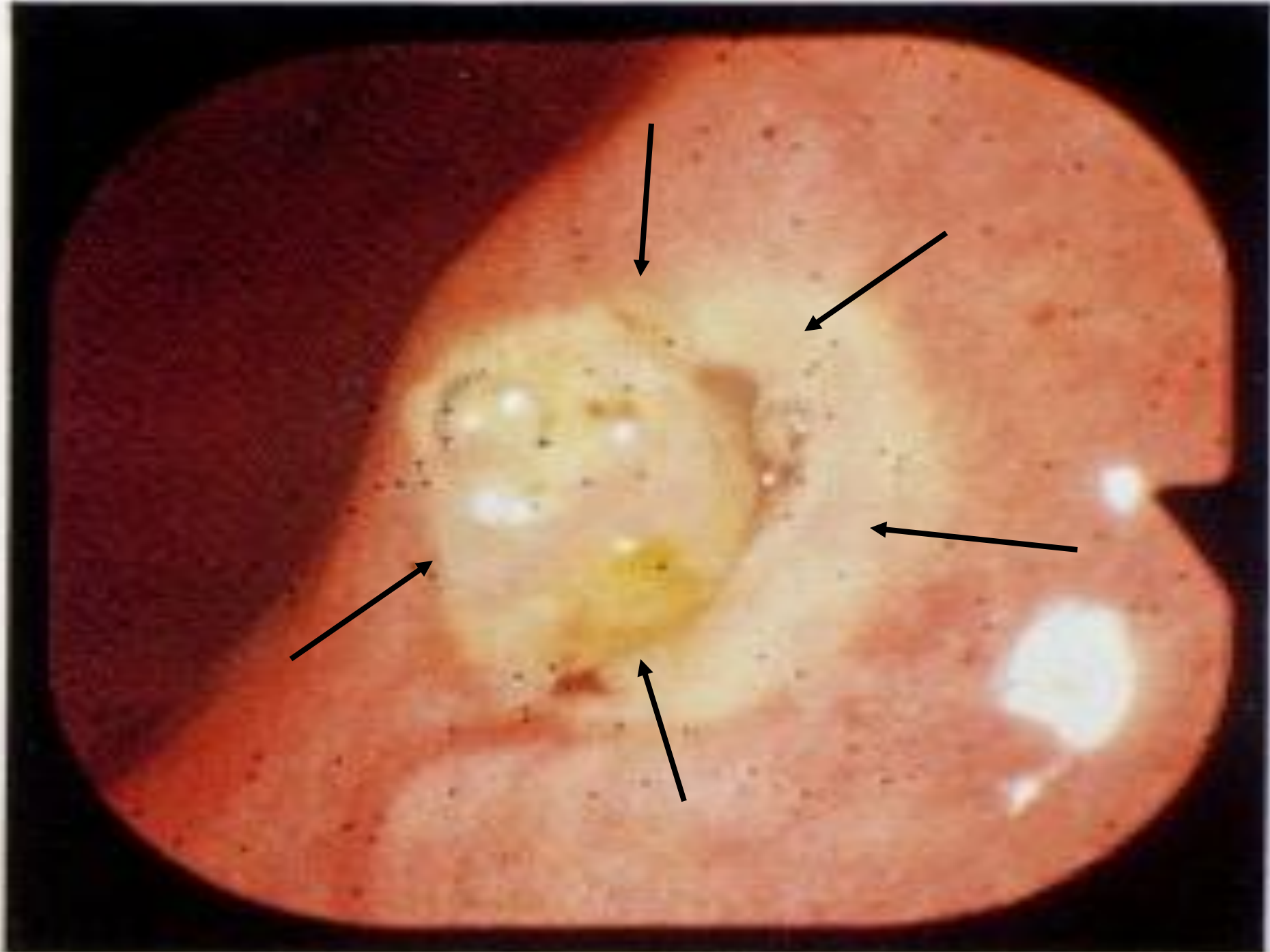

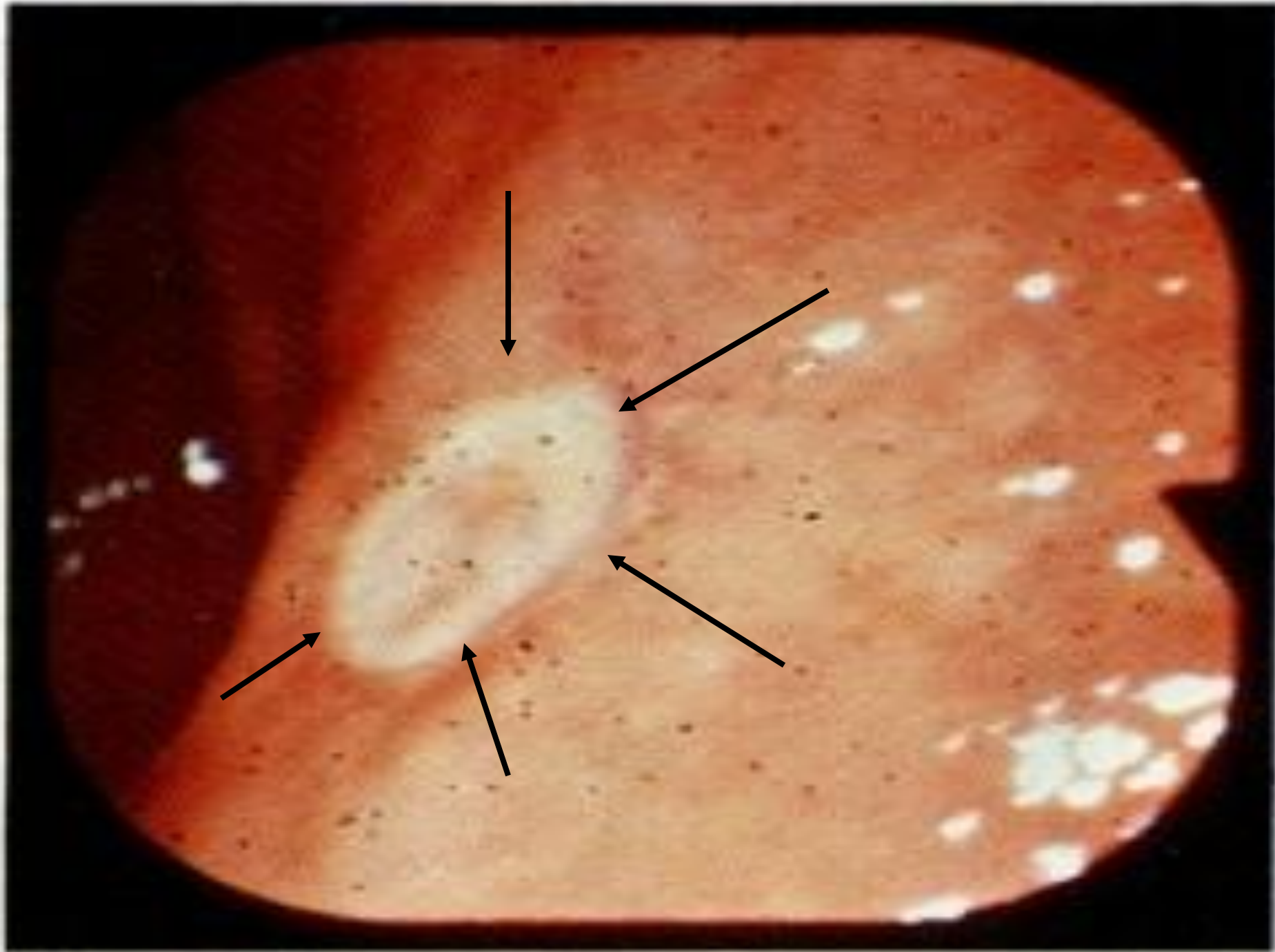

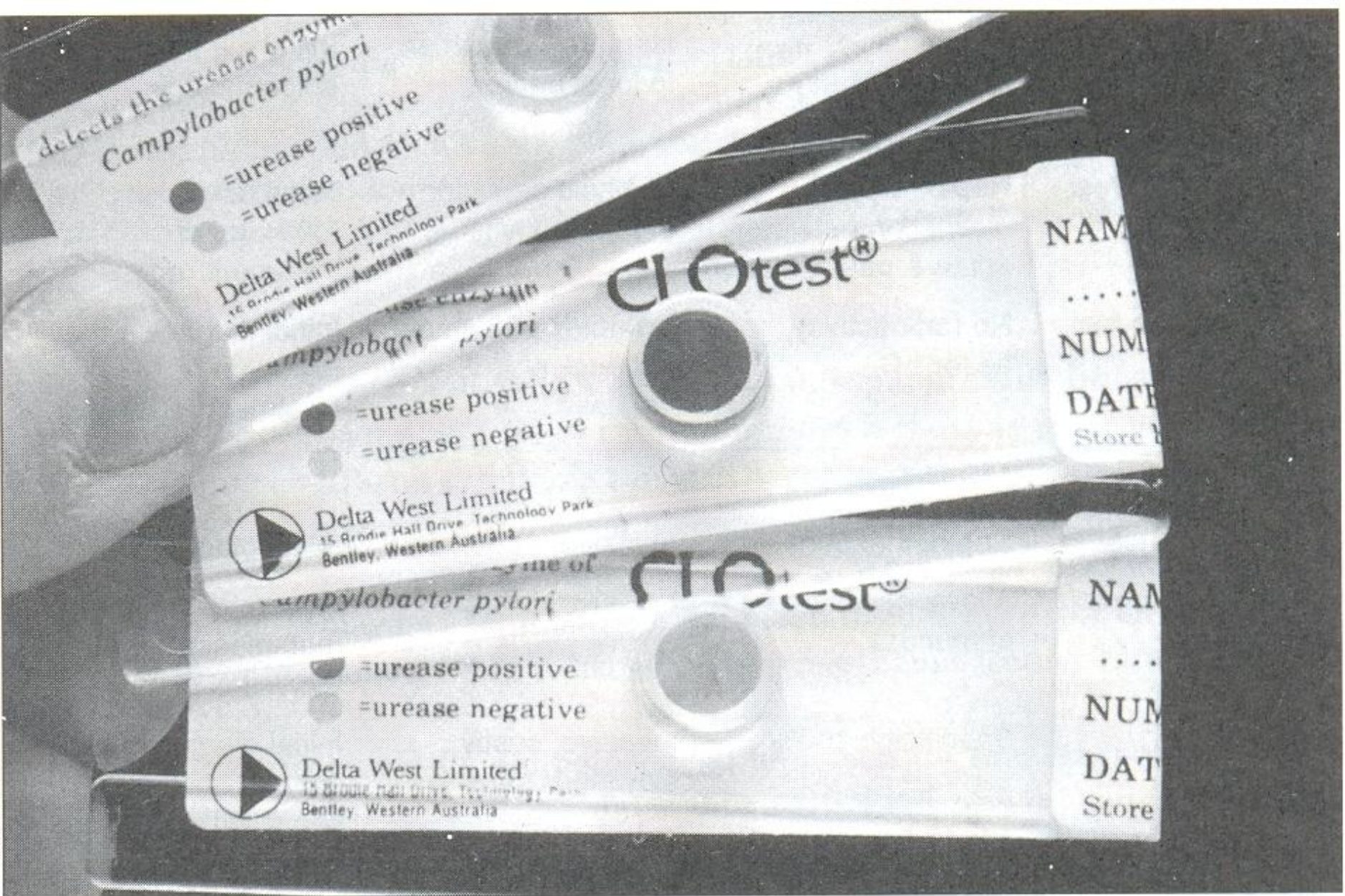
UE 10699
FEM 87_

05/15/99
10:07:58

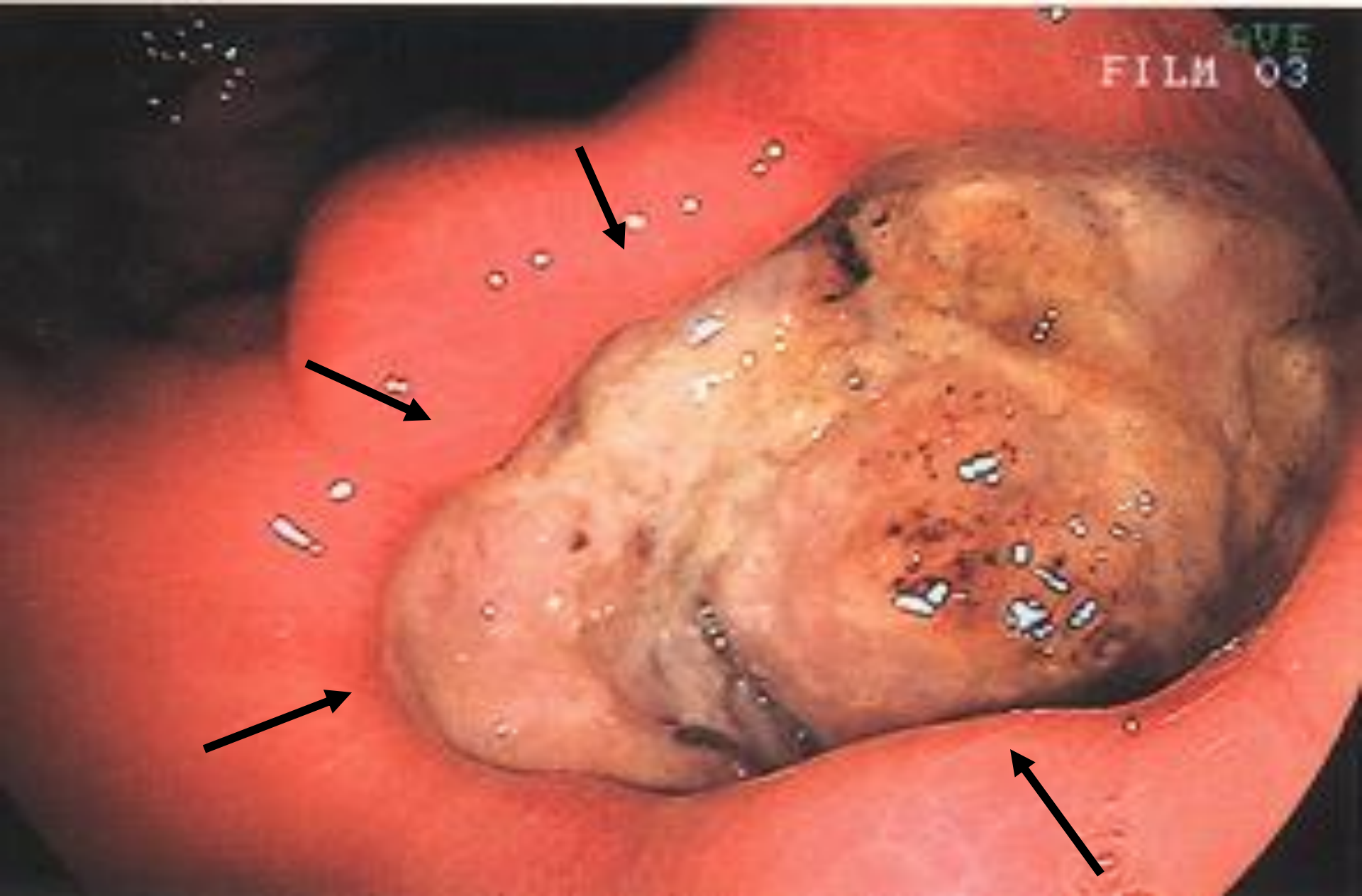
DR. MURRA SACA

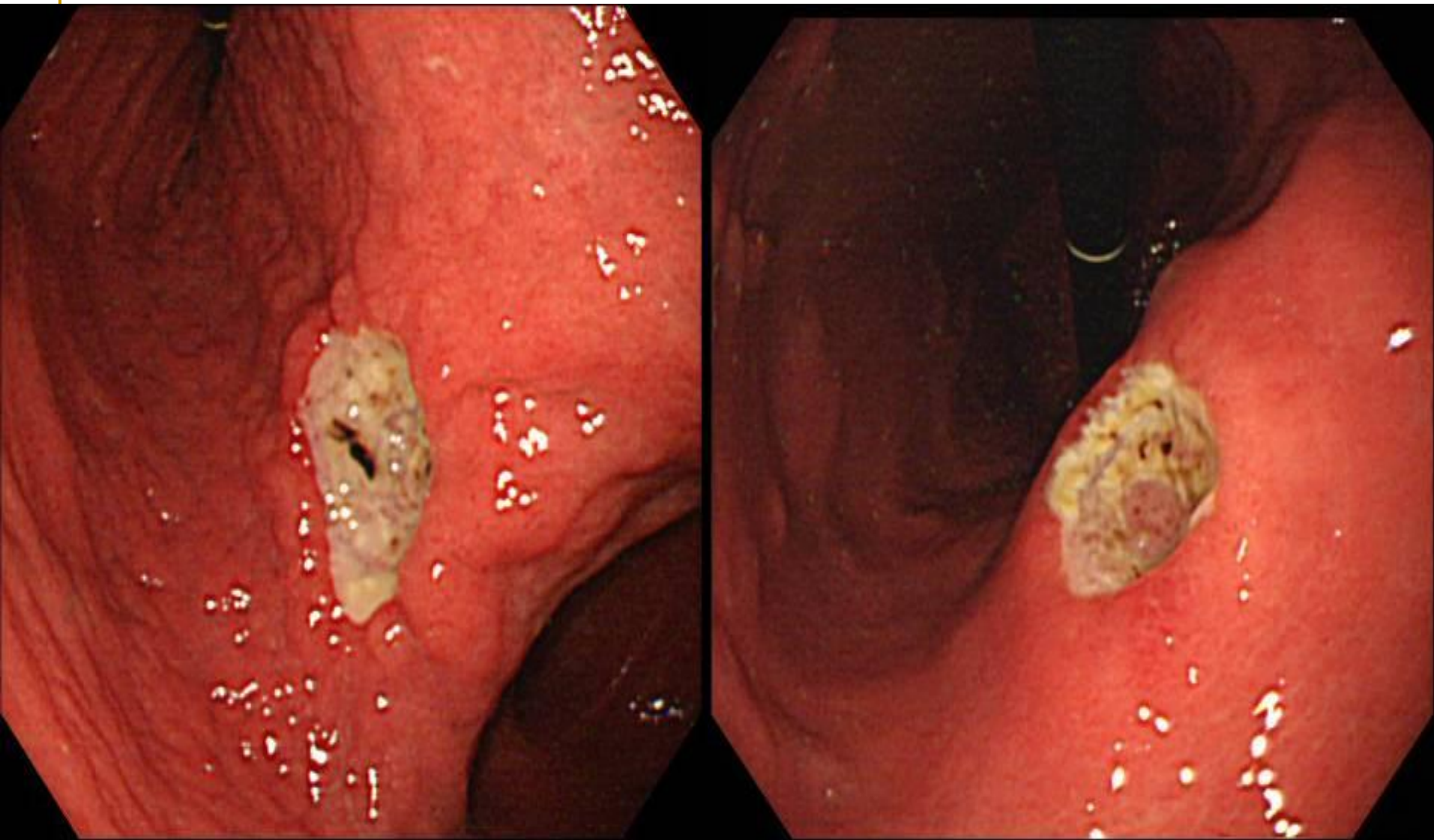

■ *CLO test phát hiện HP*

■ Hình ảnh ổ loét ở BCN, ổ loét sâu, đáy có giả mạc, bờ đều

- Hình ảnh ổ loét dạ dày lành tính ở vùng thân vị: , đáy có giả mạc, bờ ổ loét đều

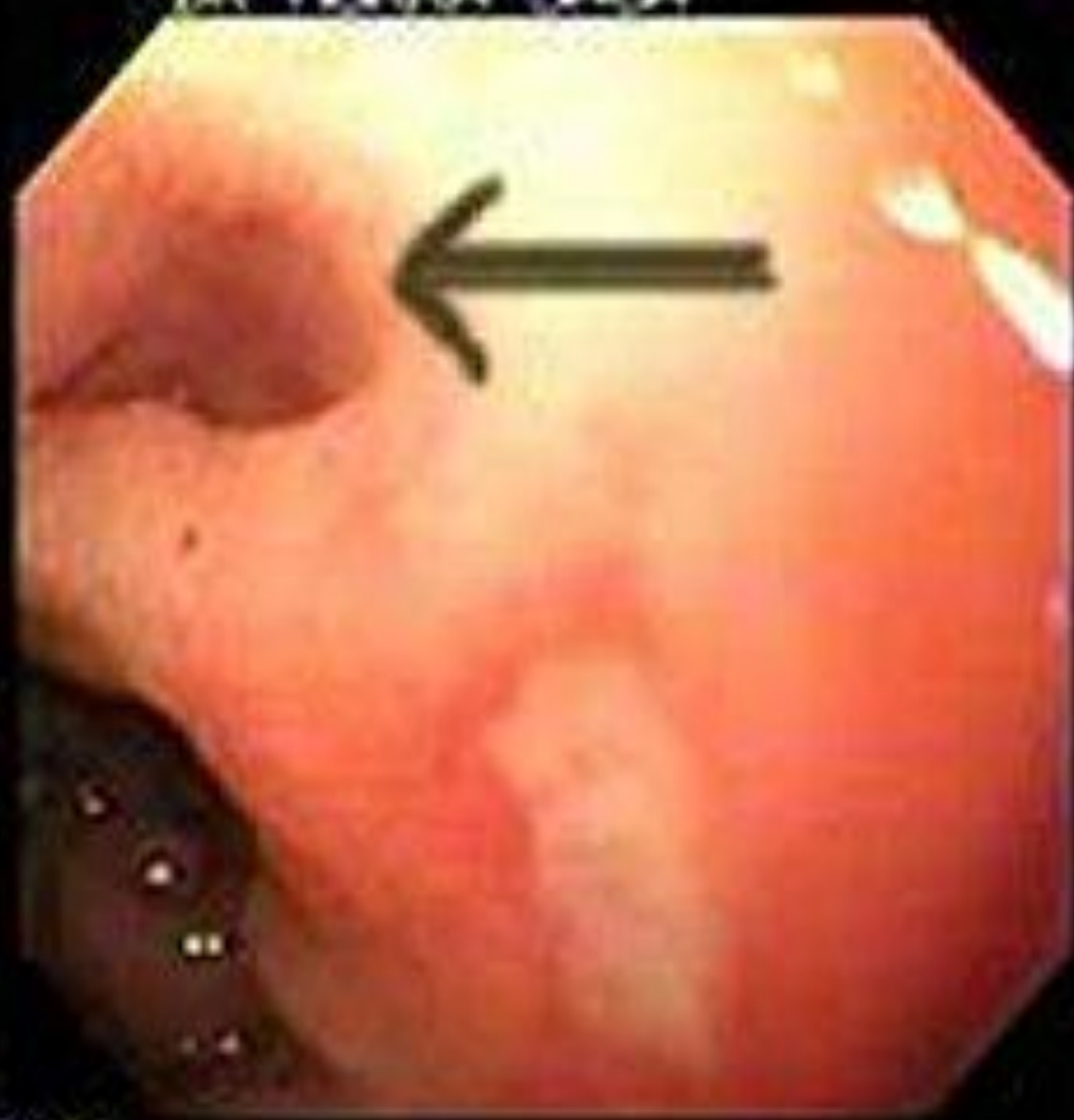

UE 17893
64

DR. MURRAY SACA

08/18/93
09:11:20

ULCERA DUODENAL

10193
FEB 69

UN MES DE TRATAMIENTO

07/03/93
11:24:37

ULCERA GASTRICA EN FASE DE CICATRIZAL

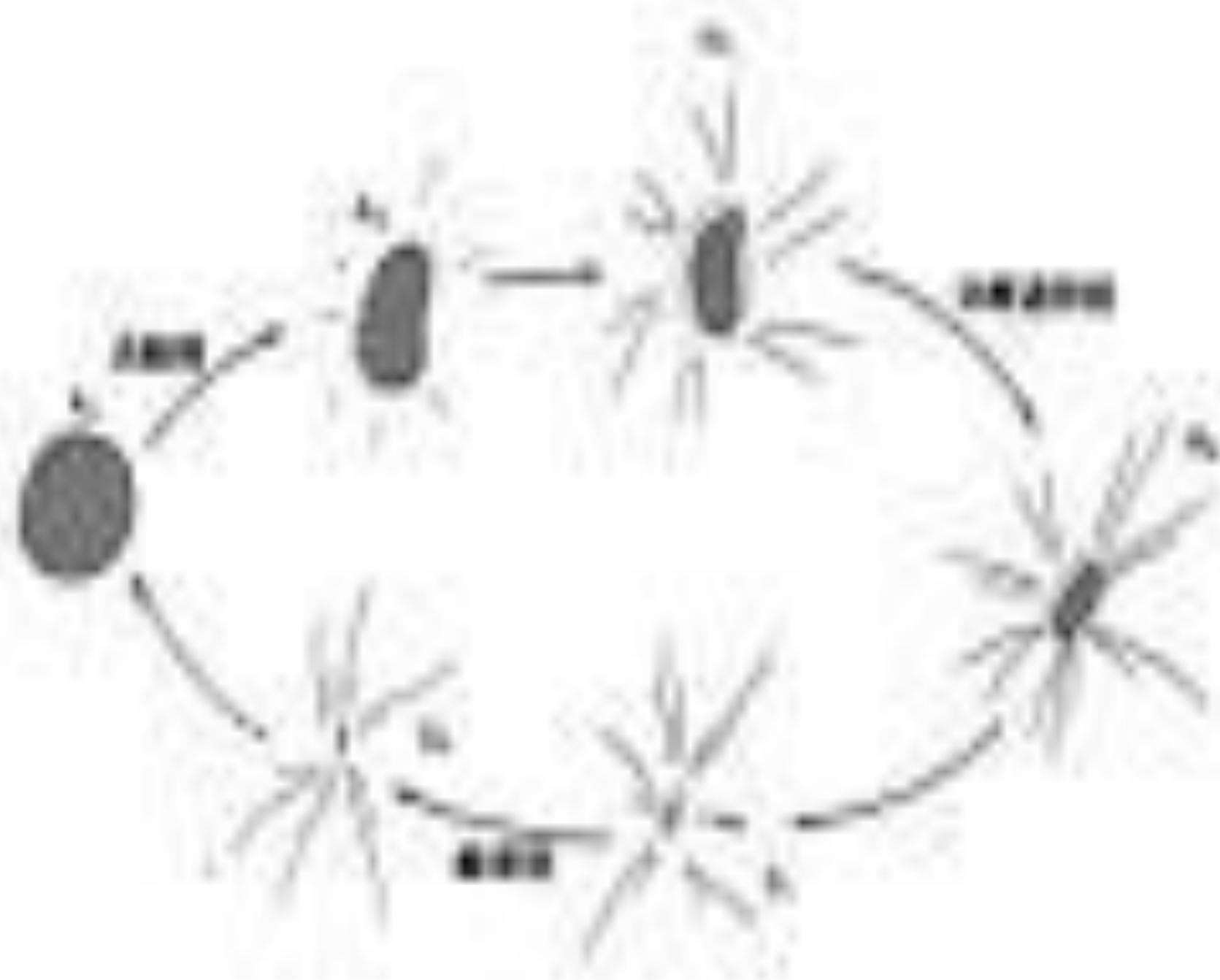

UE 3699
MAG 53

02/18/99
10:13:00

DR. MURRAY SACR

Pylorus

Clean
ulcer crater

An endoscopic photograph showing the interior of a stomach. A large, well-defined ulcer is visible on the gastric mucosa. The ulcer's base is clean, showing a smooth, pinkish-red surface without significant debris or necrotic material. The surrounding mucosal folds are visible, and the overall color is a healthy pinkish-red.

Ulcer Clean Base

Lumen

---

3. BIẾN CHỨNG

3.1. Xuất huyết tiêu hoá: 15%

Nôn ra máu và ỉa phân đen

3.2. Hẹp môn vị: 10%

Nôn xh sau khi đau, thức ăn cũ

Sóng nhu động, lắc óc ách

3.3. Thủng ổ loét: 10%

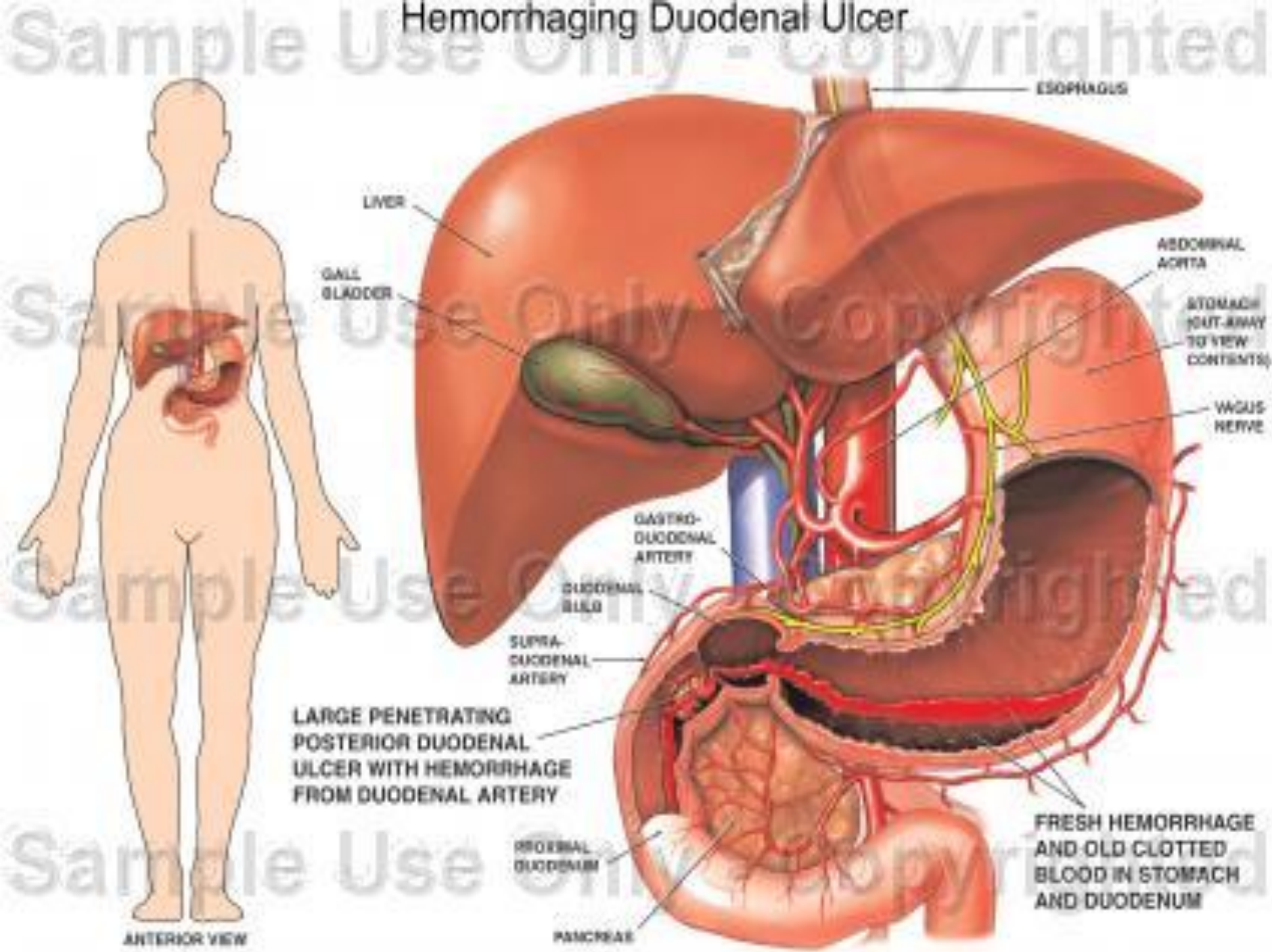
Gây viêm màng bụng

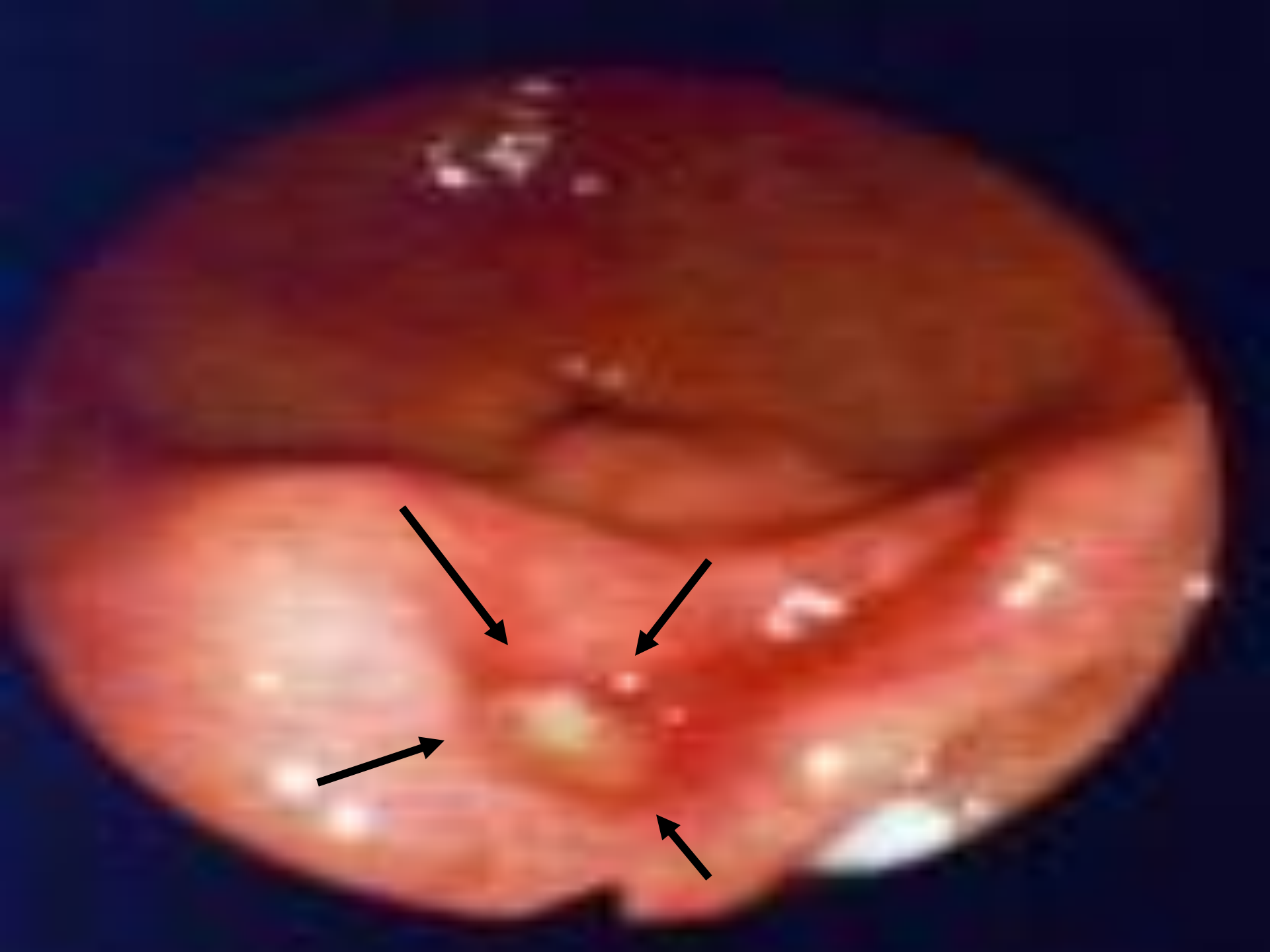
3.4. Ung th hoá: đối với LDD, ST nhiều mảnh, theo dõi định kỳ

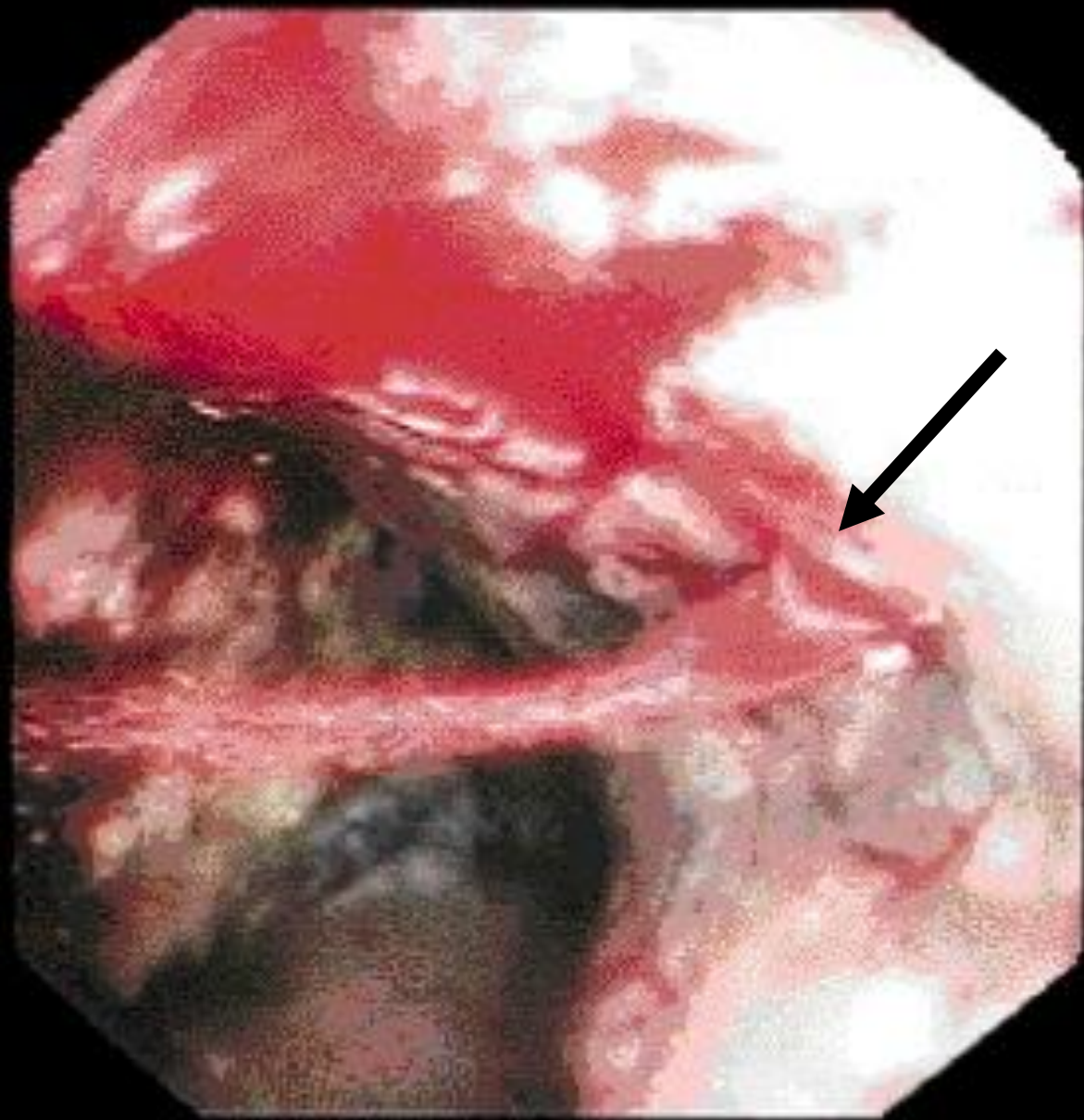
Hemorrhaging Duodenal Ulcer

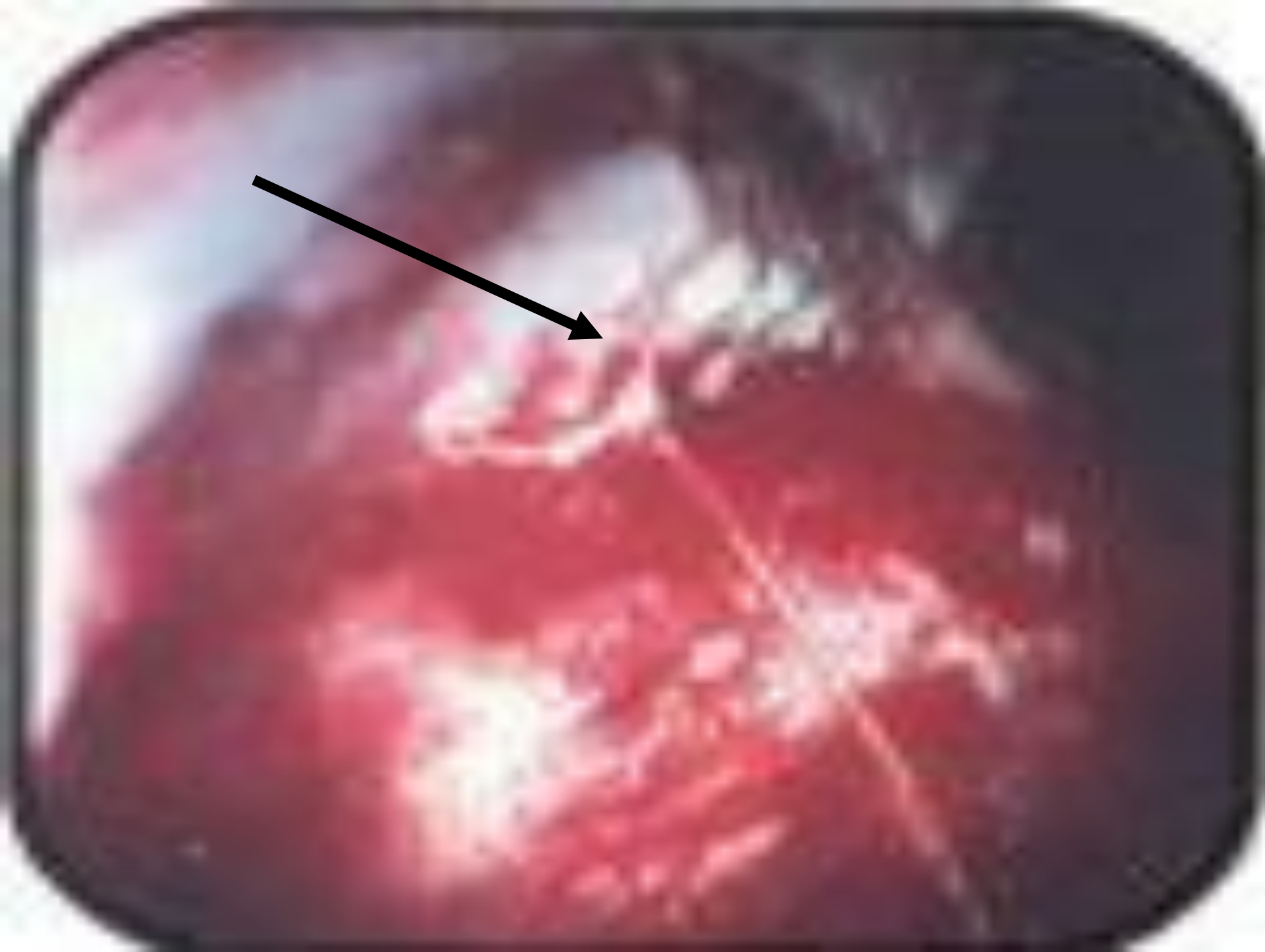

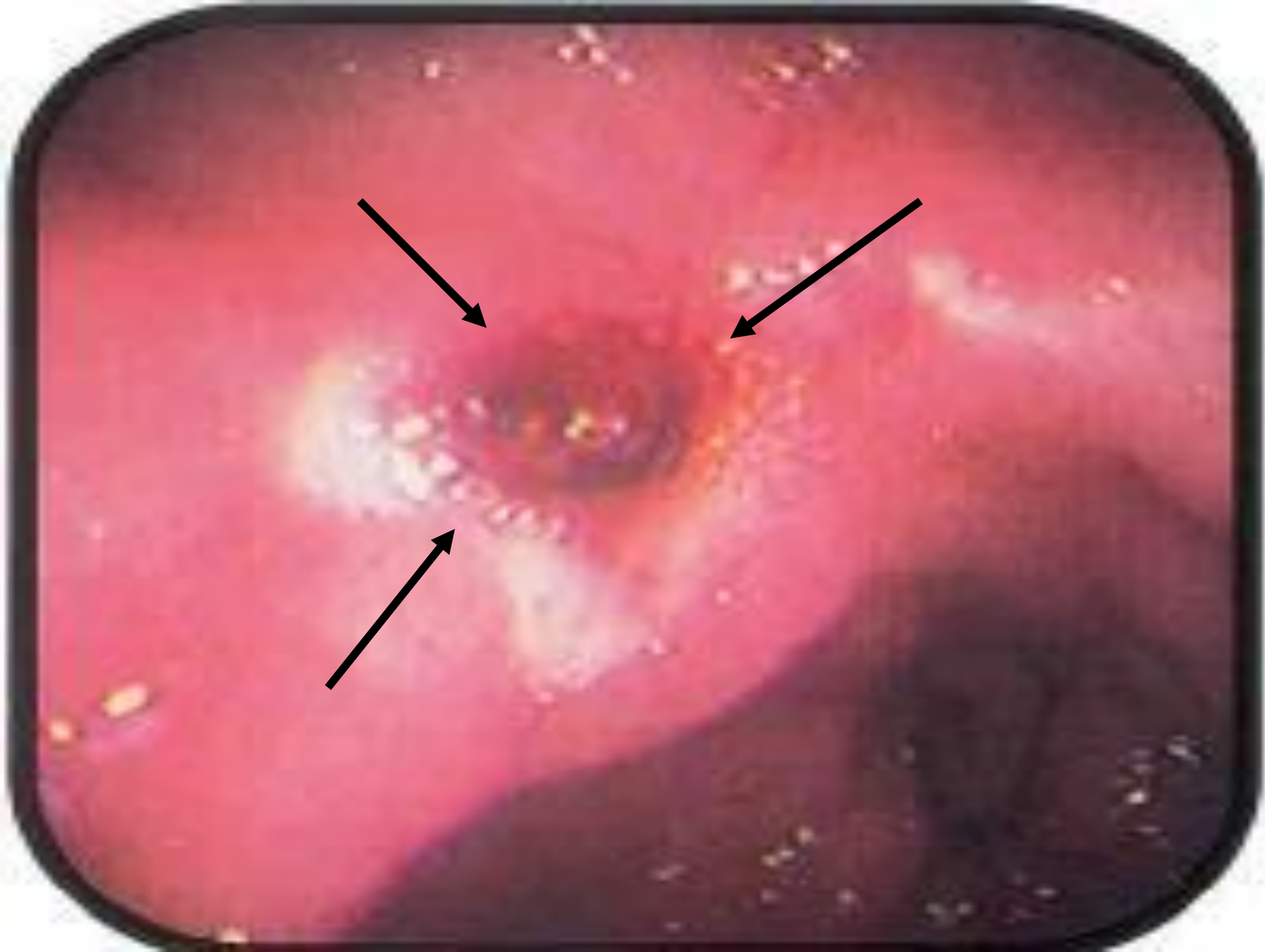

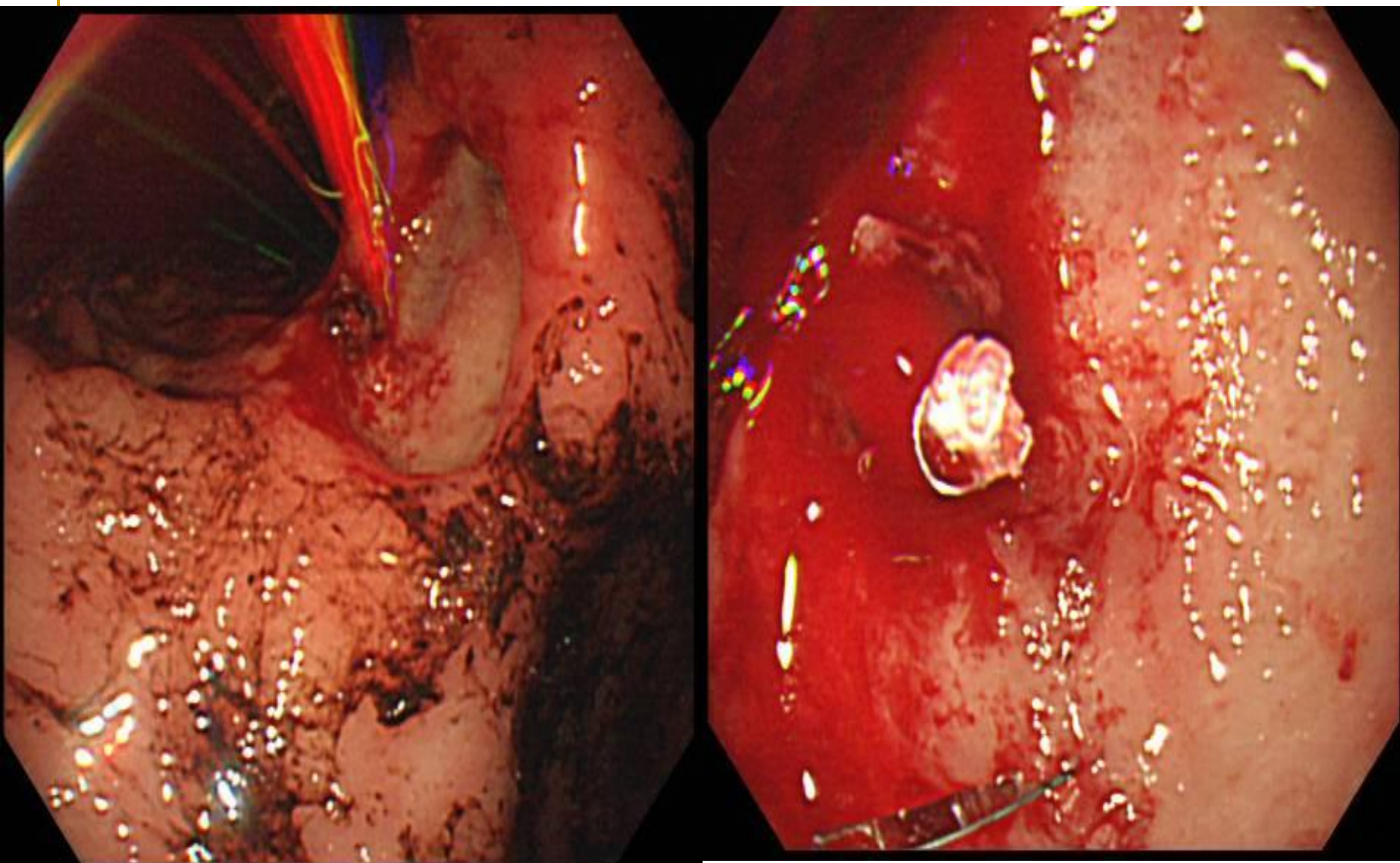

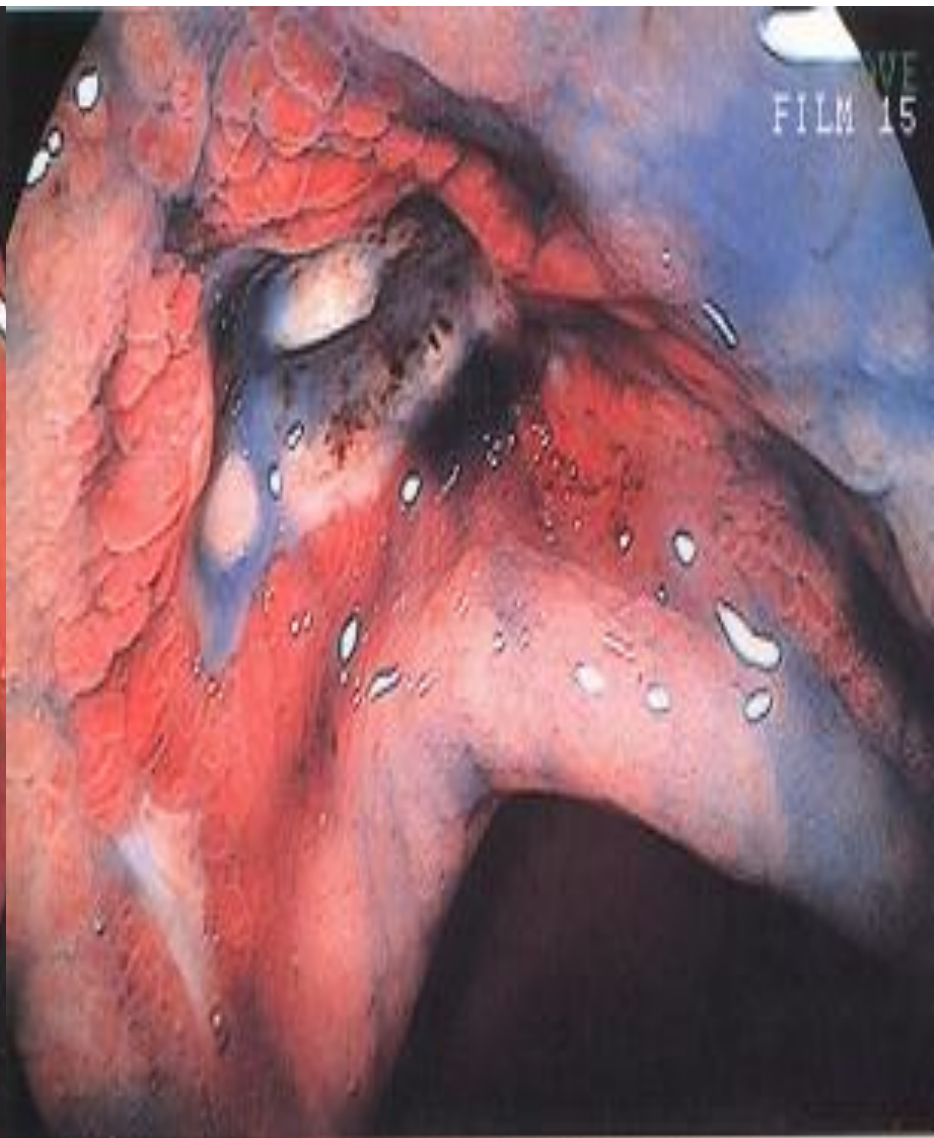
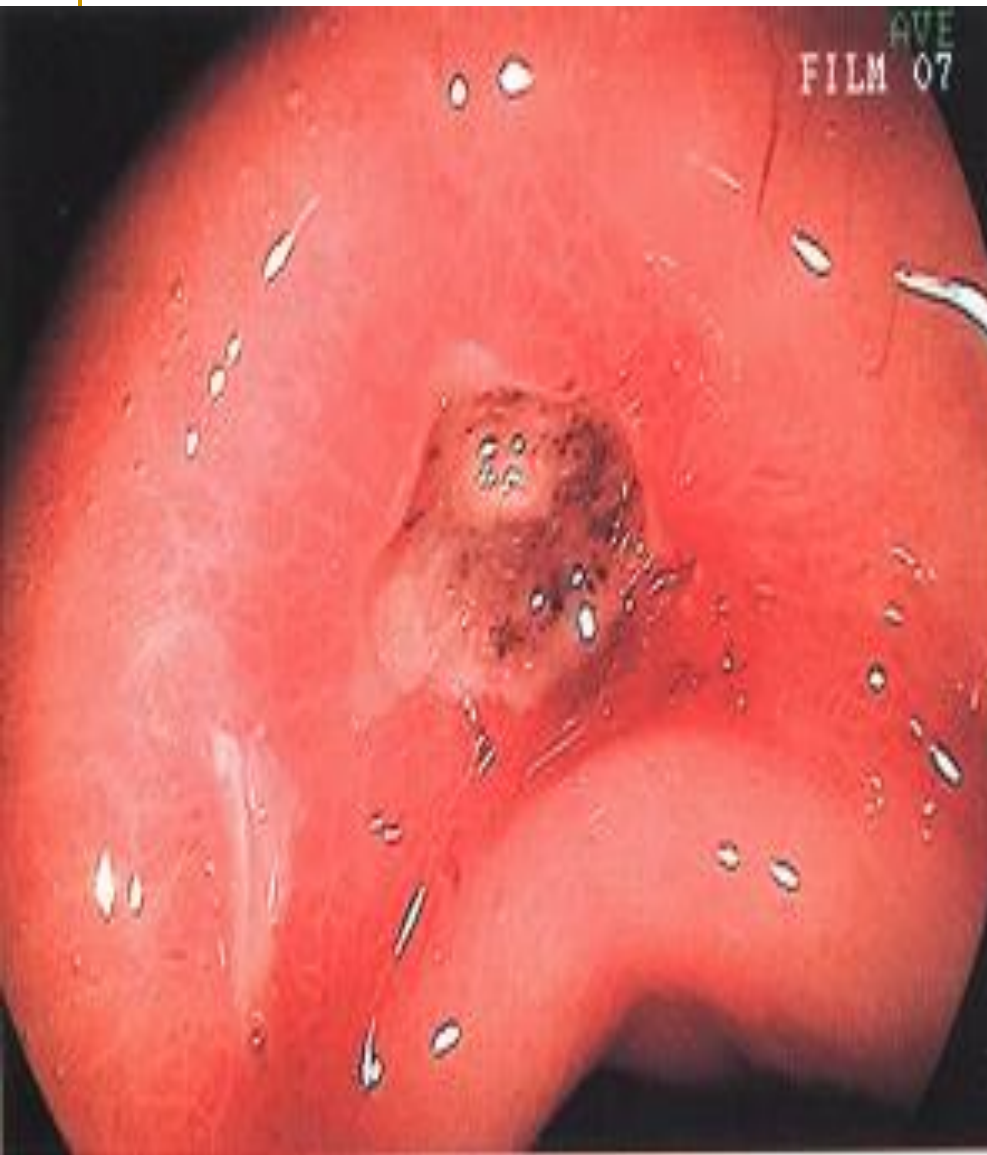

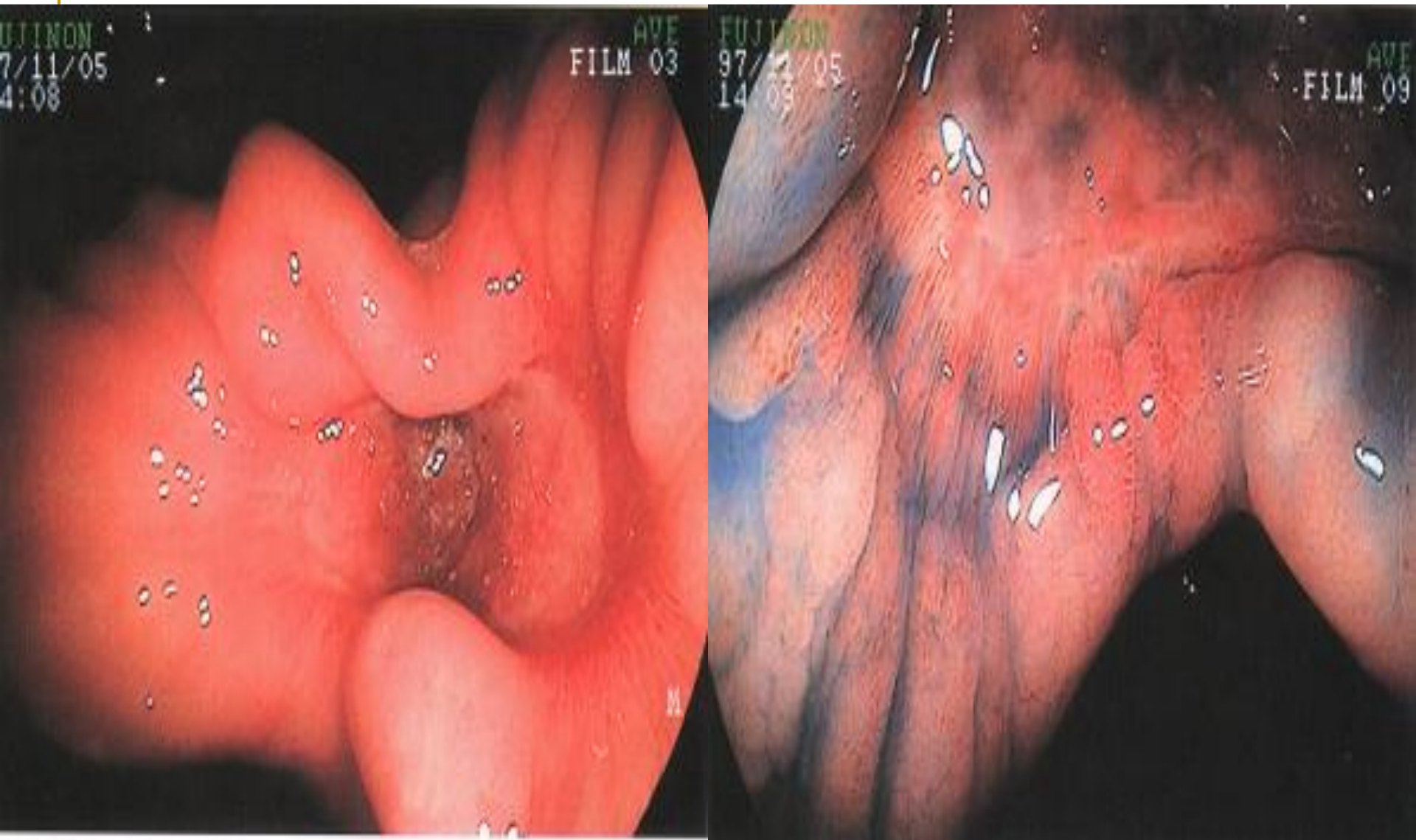

■ Hình ảnh ổ loét dạ dày có biến chứng chảy máu và cầm máu qua nội soi

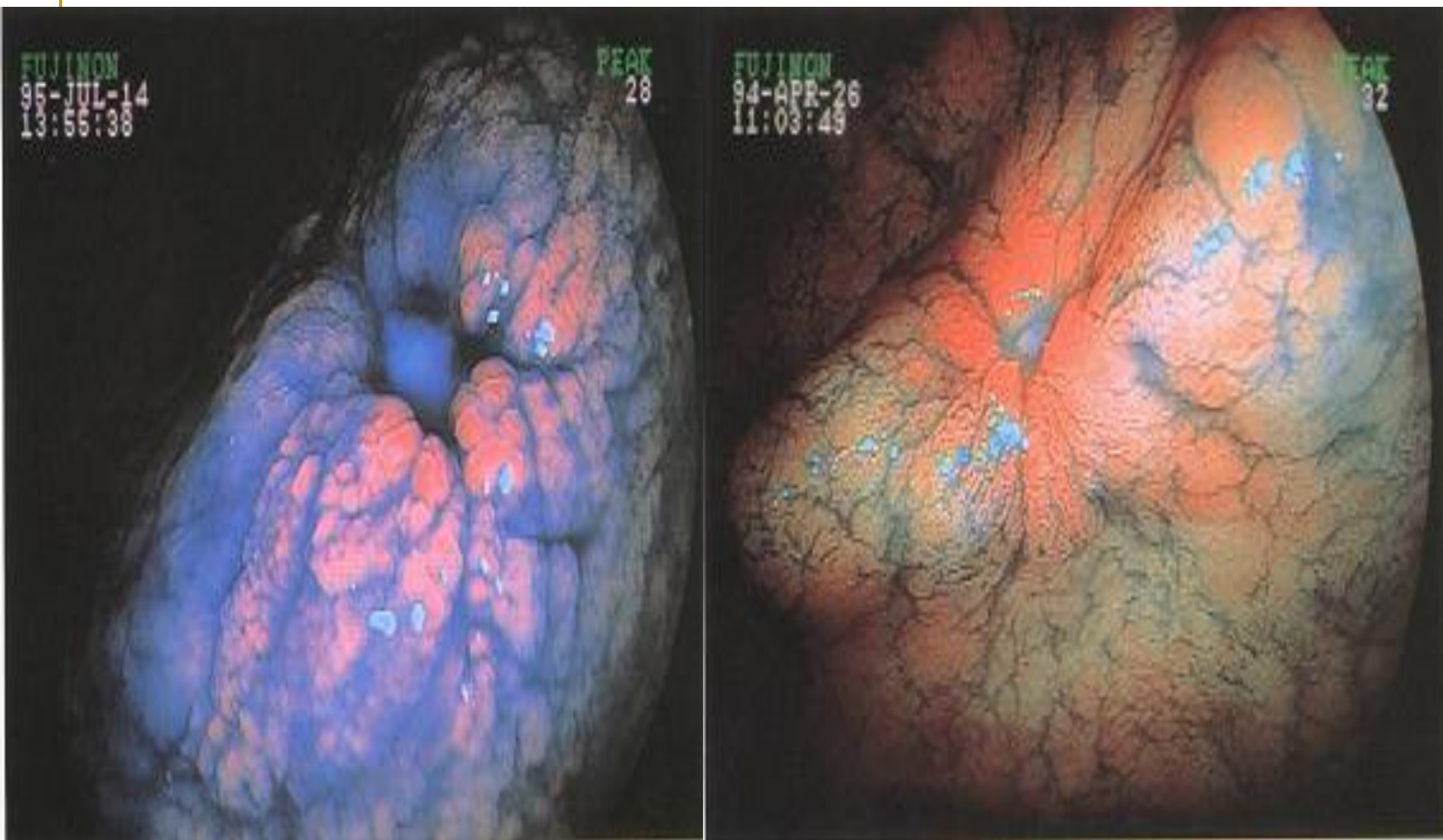

■ Hình ảnh ổ LDD, đáy ổ loét đọng cục máu đông,

- Ô loét ở giai đoạn đang liền sẹo

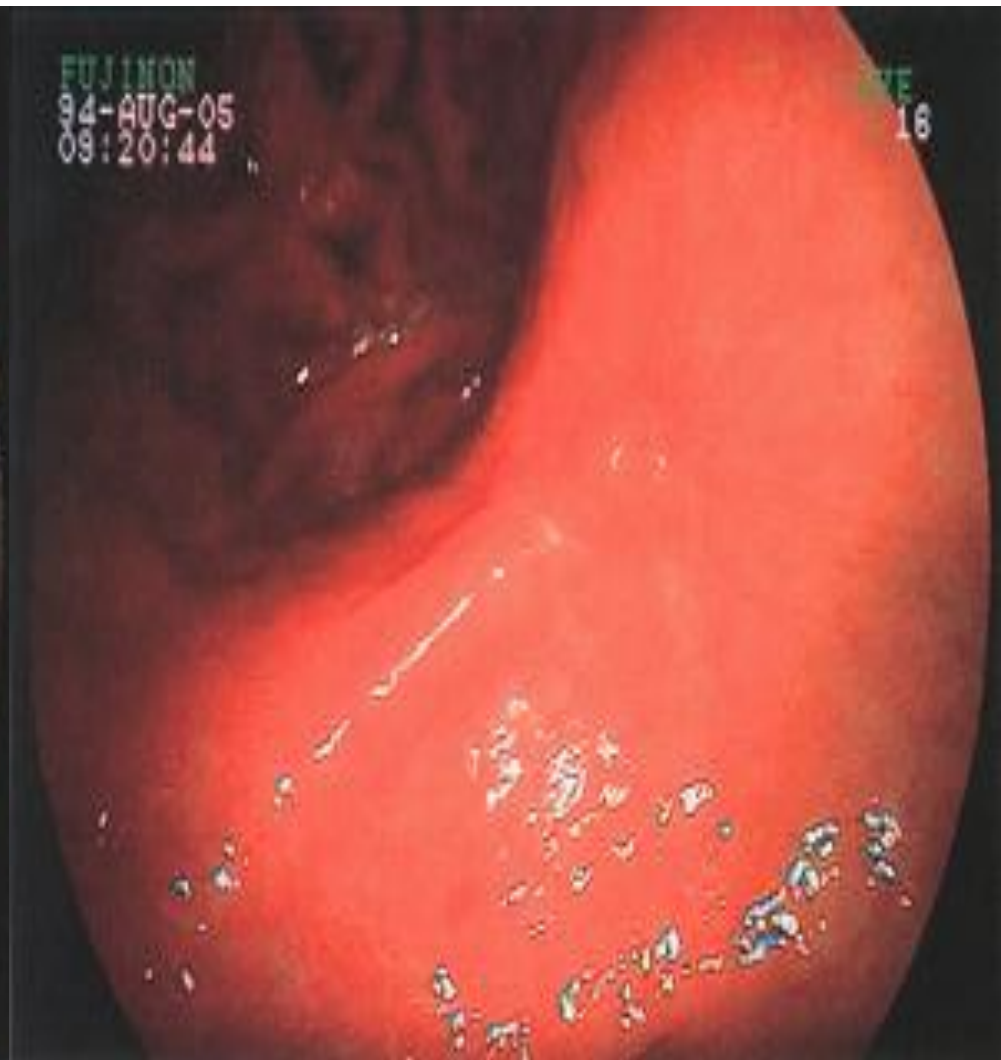
- *Ô loét ở giai đoạn đang liền sẹo sau nhuộm Indigocarmin*

■ Ô loét ở giai đoạn đang liền sẹo

- *Sẹo loét dạ dày : không còn giả mạc ở đáy ổ loét thay vào đó là biểu mô phủ*

■ *Loét hành tá tràng*

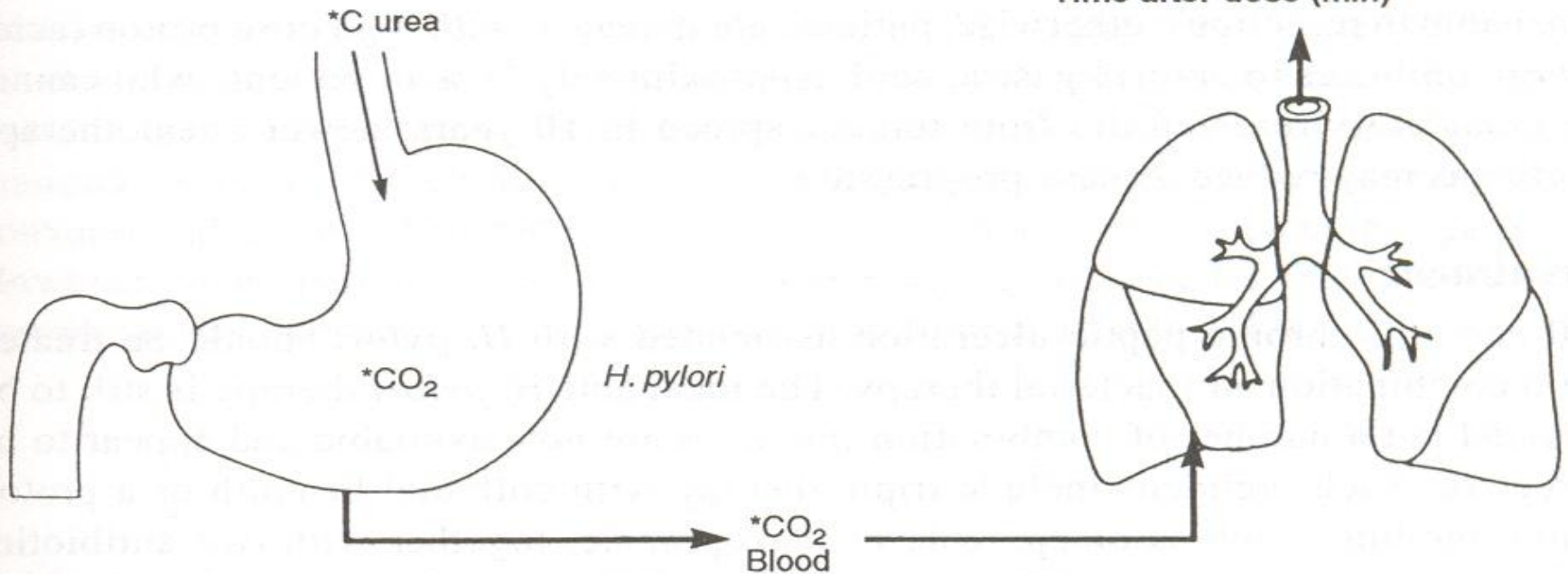
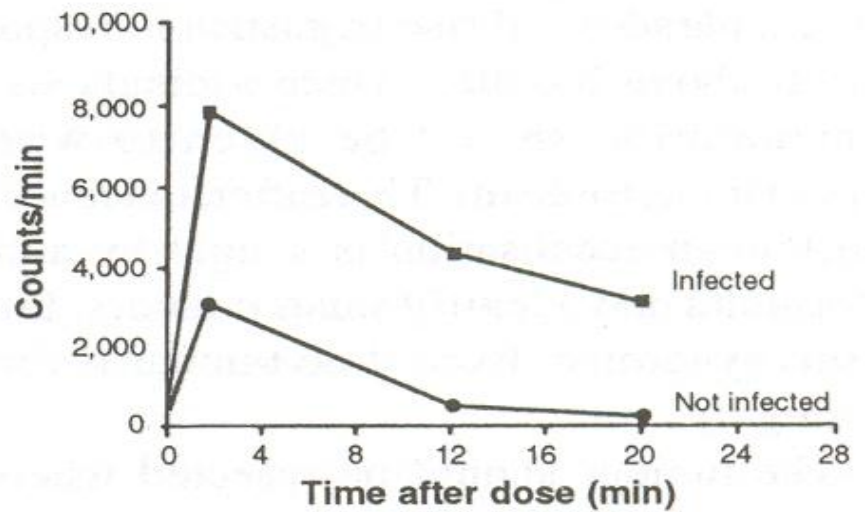
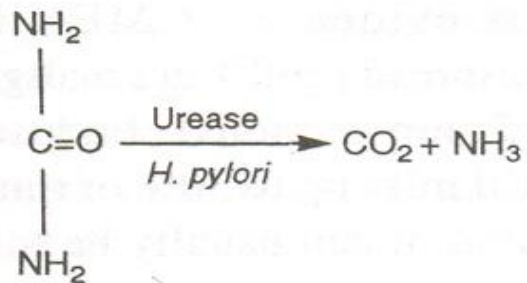

- *Sẹo loét hành tá tràng*

■ Loét hành tá tràng 2 ô đang liền sẹo

■ *Tes thở phát hiện nhiễm HP sau điều trị*

---

5. ĐIỀU TRỊ

5.1. Mục đích

- Điều trị nội khoa là chủ yếu.
- Có thể thay thuốc hay phối hợp thuốc
- Dùng đúng và đủ liều
- Điều trị diệt trừ HP
- PT khi có biến chứng hay điều trị nội khoa thất bại

5.2. Điều trị nội khoa: là chủ yếu

5.2.1. Chế độ ăn uống, vệ sinh

- Tránh dùng *AINS*, *aspirin*
  - Ngừng hoặc giảm bớt hút thuốc lá ít hơn 10 điếu /ngày
  - Tránh dùng gia vị và các chất kích thích
-

5. ĐIỀU TRỊ

5.2.2. Các thuốc sử dụng

► Thuốc ức chế bài tiết axit

- Thuốc ức chế trên cơ quan thụ cảm H_2

+ ức chế bài tiết axit 40-60%/24 giờ

+ liều tấn công chia 2 lần: sáng; tối

+ hiệu quả liền vết loét sau 8 tuần điều trị

+ Thuốc đọc sử dụng: *Cimetidin, Ranitidin, Famotidin, Nizatidin, Roxatidin*

- Thuốc ức chế bơm proton

+ ức chế bài tiết axit mạnh nhất

+ liều tấn công chia 2 lần: sáng, tối

+ hiệu quả liền vết loét sau 4 tuần điều trị

+ Thuốc sử dụng: *Omeprazole, Lansoprazole, Pantoprazole, Rabeprazole*

5. ĐIỀU TRỊ

- Anticholinergique: *Pirenzepine*
  - Antigastrique: *Proglumide*
  - Các prostaglandine: chỉ có hiệu quả ở liều chống bài tiết
  - +Các thuốc sử dụng: *Misoprostol, Enprostil*
  - +Hiệu quả giống anti H₂
- Các thuốc trung hòa bài tiết axit
- Các thuốc
  - +Muối của nhôm và magie: *Maalox*
  - +Photphat nhôm: *Photphalugen*
  - Cách 2 giờ khi dùng các thuốc khác
  - Dùng 30 phút sau bữa ăn và trước khi đi ngủ
- Các thuốc bảo vệ tế bào
- Các thuốc: *Sucralfate, Sous citrate de Bismuth*

---

5. ĐIỀU TRỊ

5.3. Phác đồ điều trị

5.3.1. Giai đoạn tấn công

-4-6 tuần

-Liều tấn công

5.3.2. Nếu ổ loét liền sẹo

LDD

-ST loại trừ ổ loét ác tính

-Giảm hút thuốc lá, không dùng *AINS*, *Aspirin*

LTT

-BN dùng *AINS*: điều trị duy trì anti H2 nửa liều/2 năm

-BN không dùng *AINS*, hay dùng thuốc chống đông, có biến chứng: không điều trị duy trì

---

5. ĐIỀU TRỊ

5.3.3. Nếu ổ loét không liền sẹo

- ▶ LDD (ổ loét đã thu gọn): tiếp tục trong 6-8 tuần, ngừng AINS và thuốc lá, tăng liều anti H₂, thay đổi thuốc: thuốc bảo vệ TB hay IPP
- ▶ LHTT:
  - Tìm yếu tố nguyên nhân
  - Dùng thuốc không đủ
  - Diệt trừ HP
  - PT sau 4 tháng không kết quả

5.3.4. Điều trị diệt HP: phối hợp 2-3 thuốc

- Amoxicilin + Klion
- Amoxicilin + Clarithromycin

---

5. ĐIỀU TRỊ

5.4. Điều trị biến chứng

5.4.1. Xuất huyết tiêu hoá: khi huyết động ổn định nội soi và tiêm cầm máu thất bại PT

5.4.2. Thủng ổ loét: PT

5.4.3. Hẹp môn vị: điều trị nội khoa cải thiện toàn trạng PT

5.4.4. Ung th hoá: PT

5.5. Điều trị phẫu thuật

5.5.1. Loét dạ dày

- ▶ Loét HV, BCN: PT hang vị, cắt dây X chọn lọc và PT dẫn lu
  - ▶ Loét TMV và MV: giống LHTT
  - ▶ LDD và LHTT: cắt dây X chọn lọc TV+ dẫn lu tiền môn vị+ cắt bỏ ổ loét dạ dày
-

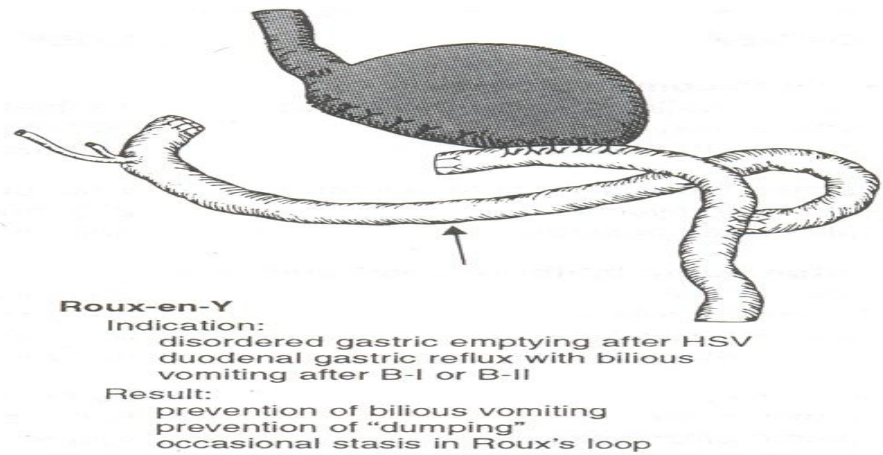
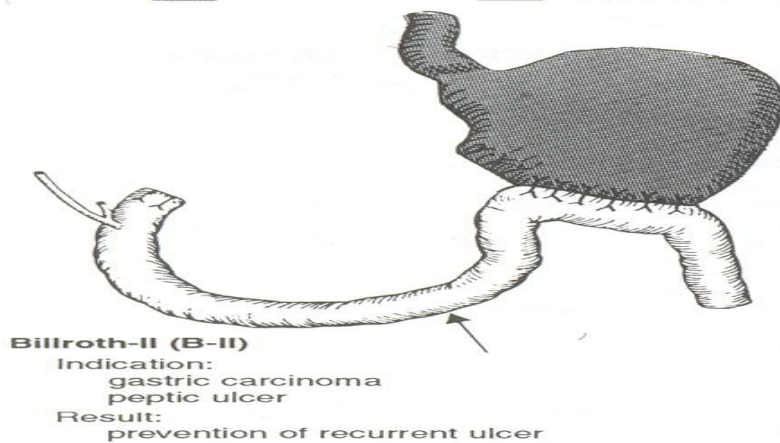
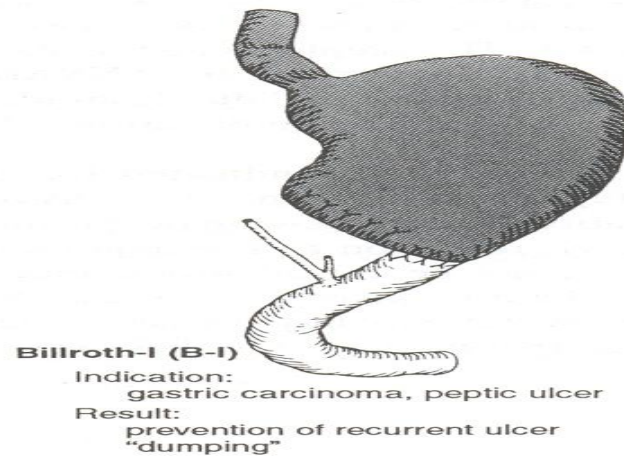
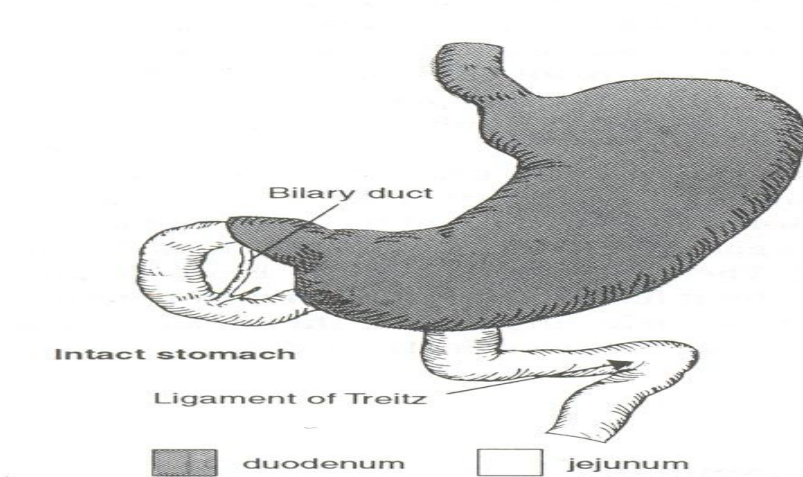
---

5. ĐIỀU TRỊ

5.5.2. Loét HTT

- ▶ Cắt dạ dày bán phần
  - ▶ PT cắt dây X và PT dẫn lu
  - ▶ PT dây X chọn lọc
  - ▶ PT dây X hay dây X chọn lọc+ PT hang vị
  - ▶ PT dây X siêu chọn lọc-cắt dây X vùng thân vị
-

■ *PT cắt dạ dày*